महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ

मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

स.नं.२७०, भांबुर्डा, सेनापती बापट मार्ग,

पुणे ४११ ०१६

५५ वा वार्षिक अहवाल

(२०१७-२०१८)

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे
(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

५५ वा वार्षिक अहवाल
(२०१७-२०१८)

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	विषय		पृष्ठ क्र.
१	सन २०१७-२०१८ या आर्थिक वर्षाचा अहवाल विधान मंडळाला सादर करण्यास झालेल्या विलंबाची कारणे	.....	४
२	सन २०१७-२०१८ करीता संचालक मंडळाची यादी	.....	६
३	५५ वी स्थगित वार्षिक सर्वसाधारण सभेची सूचना	.....	८
४	संचालकांचा अहवाल	.....	९
५	लेखापरिक्षकांचा अहवाल	.....	१३
६	ताळेबंद	.....	३०
७	नफा तोटापत्रक	.....	३१
८	लेख्यांचा भाग असलेल्या वित्तीय टिपा आणि लेख्यांची महत्वाची धोरणे	.....	५२
९	भारताचे मा.नियंत्रक तथा महालेखा परिक्षक यांचे अभिप्राय (NRC)	.....	५५

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

सन २०१७-२०१८ या आर्थिक वर्षाचा अहवाल विधान मंडळाला सादर करण्यास झालेल्या विलंबाची कारणेः-

- महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ महाराष्ट्र कंपनी कायदा १९५६ अन्वये नोंदणीकृत असून महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत उपक्रम आहे.
- कंपनी कायदा २०१३ चे कलम १२९ व ९६ अन्वये महामंडळाच्या दि. ३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या सन २०१७-२०१८ या आर्थिक वर्षाचे लेखे दिनांक ३० सप्टेंबर, २०१८ पूर्वी वार्षिक सर्वसाधारण सभेमध्ये स्विकृत करुन घेणे आवश्यक होते.
- तथापि भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक, नवी दिल्ली यांचेकडील आदेश क्र. सिएव्ही / सीओवाय / महाराष्ट्र, एमएचफार्म (१) / ६०८ दिनांक ०४-०८-२०१७ च्या आदेशानुसार मे. एन. पी. एस. आर. आणि असोसिएटस्, सनदी लेखापाल यांची संविधानिक लेखा परिक्षक म्हणून नेमणूक झाली. दिनांक ३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या वर्षाचे लेखे दिनांक २७-०२-२०१९ रोजी झालेल्या संचालकांच्या ३१२ व्या बैठकीत संमत करण्यात आले. मे. एन. पी. एस. आर. आणि असोसिएटस्, सनदी लेखापाल यांनी **सन २०१७-१८ या वर्षाचे संविधान लेखा परिक्षण दिनांक २२ मार्च, २०१९ रोजी पूर्ण केले..** कंपनी कायदा २०१३ चे कलम १४३(६) (बी) अन्वये भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांचे ना पुर्नतपासणी प्रमाणपत्र (NRC) प्रधान महालेखापाल, महाराष्ट्र यांचेकडून दिनांक २१-०५-२०१९ रोजी प्राप्त झाले. **सन २०१७-२०१८ या आर्थिक वर्षाचे लेखे दिनांक १८-०६-२०१९ रोजी झालेल्या ५५ व्या स्थगित वार्षिक सर्वसाधारण सभे मध्ये स्विकृत करण्यात आले.**
- **त्यानंतर वार्षिक अहवाल छपाई करुन शासनास सादर करण्यात आला.**
- **वरील कारणांमुळे सन २०१७-२०१८ या वर्षाचे लेखे विधान मंडळाला सादर करण्यास विलंब झाला.**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

सन २०१७-२०१८ या आर्थिक वर्षामध्ये महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाला झालेल्या नफा संबंधीचा तपशील.

सन २०१७-२०१८ या चालू वर्षात महामंडळाने शासकीय कर्जावरील व्याज, घसारा, आयकर व मागील वर्षाची समायोजने **पूर्व नफा रु. ४६,९७.२२ लाख मिळवला असून** शासकीय कर्जावरील व्याज, घसार, आयकर व मागील वर्षाची समायोजने **नंतर नफा रु. ३९,६९.१९ लाख झाला आहे.**

सन २०१७-१८ या वर्षात अकरा मळयावर एकूण २०,२९६ एकर क्षेत्रावर संयुक्त शेती राबविण्यात आली आहे.

३१ मार्च २०१७ रोजी संचित तोटा रु. २३४.४२ कोटी इतका होता आणि मागील वर्षाची समायोजने विचारांत घेता **३१ मार्च २०१८ रोजी संचित तोटा रु. १९४.७३ कोटी आहे.**

अ- खर्च :-

सन २०१६-२०१७ व २०१७-२०१८ या वर्षामधील खर्च तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

(रुपये लाखांत)

अ. क.	तपशील	२०१६-२०१७ रुपये	२०१७-२०१८ रुपये
१	वेतन व मजूरी	७,११.५६	६,१८.८४
२	दुरुस्ती व निगा	१४.९८	४.७२
३	व्यवस्थापन खर्च	८९.४७	७८.१५
४	संचालकांचे परिश्रमिक आणि खर्च	२०.६१	२५.६१
५	**व्याज**	**८,२२.८२**	**५,४२.६६**
६	व्यवसायातील व प्रक्रियेतील साठयातील घट	६१.०२	२,२४.३१
७	मत्तावरील घसारा	१२.५९	१३.०८
८	आयकरासाठी तरतूद	४८.७०	४७.४७
	एकूण :-	**१७,८१.७५**	**१५,५४.८४**
९	मागील वर्षाचे संबंधित खर्च	४५.६७	१२४.८२
	एकूण	**१८,२७.४२**	**१६,७९.६६**

ब- उत्पन्न :-

सन २०१६-२०१७ व २०१७-२०१८ या वर्षातील तुलनात्मकदृष्टया महसूली जमा खालीलप्रमाणे आहे -

(रुपये लाखात)

अ. क्र.	तपशील	२०१६-२०१७ रुपये	२०१७-२०१८ रुपये
१	**व्यवहारातून मिळालेले उत्पन्न**		
	अ. संयुक्त शेती पासून	१५,४१.३४	१८,००.४३
	ब. वृक्षशेती व फळे पासून	१२.९०	८.०
२	**इतर उत्पन्न (व्याज/वापरमूल्य सह)**	३,१९.२२	३८,४०.४२
	एकूण:-	**१८,७३.४६**	**५६,४८.८५**

क	**नफा/(तोटा)**	**४६.०४**	**३९,६९.१९**
ड	**संचित तोटा**	**२३४,४२.०८**	**१९४,७२.८९**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

संचालक मंडळ २०१७-२०१८

१ एप्रिल २०१७ ते ३१ मार्च २०१८ पर्यंत

१	**मा. ना.श्री. चंद्रकांत (दादा) पाटील** मंत्री (महसूल), महाराष्ट्र राज्य. (दि.०८ -०७-२०१६ पासून)	.....	अध्यक्ष
२	**मा. ना.श्री. संजय दुलीचंद राठोड** राज्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य. (दि.०५ -१२- २०१४ पासून)	.....	उपाध्यक्ष
३	**मा. श्री. मनुकूमार श्रीवास्तव, भा.प्र.से.** अपर मुख्य सचिव, (महसूल), महाराष्ट्र राज्य. (दि.०६-०१-२०१५ पासून)	.....	संचालक
४	**मा. श्री. एस. चोक्कलिंगम, भा.प्र.से.** जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमी अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि.०३-१०-२०१७पासून)	.....	संचालक
५	**मा. श्री. शिवाजी मारुती उपासे,** सचिव (लाभक्षेत्र विकास) पाटबंधारे, महाराष्ट्र राज्य. (दि.०१-०७-२०१५ ते ३१-०५-२०१७) **मा. श्री. सी. अे. बिराजदार,** सचिव (लाभक्षेत्र विकास) पाटबंधारे, महाराष्ट्र राज्य. (दि.०१-०६-२०१७पासून ते ३१-०५-२०१८)	.....	संचालक
६	**मा. डॉ. विपीन शर्मा, भा.प्र.से.** साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य. (दि.०५-०९-२०१४ ते २४-०४-२०१७) **मा. श्री. संभाजी कडु पाटील, भा.प्र.से.** साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य. (दि.२५-०४-२०१७ ते ३१-१२-२०१८)	.....	संचालक
७	**मा. श्री. विकास देशमुख, भा.प्र.से.** कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि. ०१-१०-२०१६ ते १५-०५-२०१७) **मा. श्री. सुनिल केंद्रेकर, भा.प्र.से.** कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि. १५-०५-२०१७ ते ३१-०८-२०१७) **मा. श्री. सचिन्द्र प्रताप सिंह, भा.प्र.से.** कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि. ३१-०८-२०१७ ते ०७-०२-२०१९)	.....	संचालक
८	**मा. श्री. चंद्रकांत दळवी, भा.प्र.से.** सहकार आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, (दि. ०१/१०/२०१६ ते २४-०७-२०१७) **मा. श्री. डॉ. विजय एन. झाडे, भा.प्र.से.** सहकार आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, (दि. २४/०७/२०१७ ते ०२-०९-२०१८)	.....	संचालक
९	**मुख्य अभियंता, पाटबंधारे नाशिक.** **१.मा.श्री. सु. शं. वाघमारे** (दि.१२-०९-२०१६ पासून ते ३१-०५-२०१७) **२.मा.श्री. आर. ई. उपासनी** (अति.कार्य.) (दि.०१-०६-२०१७ ते ३१-१२-२०१७) **३.मा.श्री. किरण भालचंद्र कुलकर्णी** (दि.०१-०१-२०१८ पासून)	.....	संचालक
१०	**मा.श्री. आर. बी. भागडे, भा.प्र.से.(दि.१२-०९-२०१६ पासून)** व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित	.....	संचालक

दिनांक २७ फेब्रुवारी, २०१९ रोजी झालेल्या संचालक मंडळाच्या ३१२ व्या बैठकीत खालील उपस्थित संचालकांनी महामंडळाच्या सन २०१७-१८ या वर्षाचे वित्तीय तक्त्यासह वार्षिक अहवाल आणि ताळेबंद यास संमती दिली.

१	मा. ना. श्री. चंद्रकांत (दादा) पाटील मंत्री (महसूल), महाराष्ट्र राज्य.	.....	अध्यक्ष
२	मा. श्री. एस. चोक्कलिंगम, भा.प्र.से. जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमी अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	.....	संचालक
३	मा.श्री. राजेंद्र पवार, सचिव (लाभक्षेत्र विकास) पाटबंधारे, महाराष्ट्र राज्य.	.....	संचालक
४	मा. श्री. आर. बी. भागडे, भा.प्र.से. व्यवस्थापकीय संचालक महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित	.....	संचालक
५	मा. श्रीमती वर्षा लड्डा-उंटवाल मुख्य कार्यकारी (प्रशासन) महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित	.....	सचिव

नोंदलेले कार्यालय :

स.नं. २७०, भांबुर्डा, सेनापती बापट मार्ग, पुणे - ४११ ०१६

फोन नं. २५६५०५५१, २५६५०५५५, २५६५९५५३ फॅक्स नं. २५६५९८४३

लेखापरिक्षक:

एन पी एस आर आणि असोसिएटस

सनदी लेखापाल

एम एस आर स्केअर, चिंचवड रेल्वे स्टेशन मागे, चिंचवड,पुणे - ४११ ०३३.

दूरध्वनी नं. ०२०-२७५१५५७५/२७५१५५८५

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

नोंदलेले कार्यालय
स.नं. २७०, भांबुर्डा,
सेनापती बापट मार्ग,
पुणे - ४११ ०१६

क्रमांक : सचिव/५५वी स्थगित वा.स.स. /२०१९ /३३४

दिनांक २९/०५/२०१९

५५ वी स्थगित वार्षिक सर्वसाधारण सभेची सूचना

या सूचनेद्वारे कळविण्यात येते की, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या सभासदांची स्थगित झालेली ५५ वी वार्षिक सर्वसाधारण सभा **दिनांक १८ जून २०१९ रोजी दुपारी १२.०० वाजतां** महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या सर्व्हे नंबर २७०, भांबुर्डा, सेनापती बापट मार्ग, पुणे - ४११ ०१६ येथील व्यवस्थापकीय संचालक यांच्या दालनामध्ये स्थगित झालेले पुढील कामकाज पूर्ण करण्यासाठी भरविण्यात येईल.

१. दिनांक ३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या वर्षासंबंधीच्या महामंडळाचे वित्तीय तक्ते आणि कंपनीचा ताळेबंद तसेच संचालकांचा अहवाल व लेखा परिक्षकांचा अहवाल विचारात घेणे व स्विकृत करणे.

सही/-
संचालक मंडळाच्या आदेशावरुन
(श्रीमती वर्षा लड्डा-उंटवाल)
कंपनी सचिव.

स्थळः पुणे
दिनांकः २७/०५/२०१९

टीपः सभेस उपस्थित राहाणा-या व मतदान करण्याचा हक्क असलेल्या सभसदाला स्वत:ऐवजी उपस्थित राहण्यासाठी प्रतिनिधी नेमण्याचा हक्क आहे. हा प्रतिनिधी सभासद असण्याची आवश्यकता नाही.

प्रति,
महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, २०, भांबुर्डा, सेनापती बापट मार्ग, पुणे ४११ ०१६ चे भागधारक व कंपनी लेखापरिक्षक यांस.

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे - ४११ ०१६.

(महाराष्ट्र शासचाना अंगिकृत व्यवसाय)

संचालकांचा अहवाल २०१७-२०१८

प्रति,

सदस्य यास,

सन २०१७-२०१८ या वर्षातील महामंडळाच्या कामकाजाबद्दलचा हा ५५ वा वार्षिक अहवाल सादर करताना आपल्या संचालकांना अतिशय आनंद होत आहे. या अहवालासोबत या कालावधीकरीता लेखा परिक्षकांचा अहवाल व भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांची विवरण पत्रेही सादर करण्यात आली आहेत

२. वार्षिक सर्वसाधारण सभा.

महामंडळाच्या ३१ मार्च २०१८ रोजी संपलंल्या सन २०१७-२०१८ या वर्षाचे लेख्यांचे तक्ते/ निधी ओघ पत्रक, नफा - तोटा पत्रक व ताळेबंद त्यावरिल लेखापरिक्षकांचा अहवाल व भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या अभिप्रायासह दिनांक ३०/९/२०१८ रोजी किंवा त्यापुर्वी वार्षिक सर्वसाधारण सभेमध्यं स्विकृतीसाठी सादर करणे आवश्यक आहे.

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांचे कार्यालय नवी दिल्ली यांनी त्यांचेकडील पत्र दिनांक ०४-०८-२०१७ द्वारे सन २०१७-२०१८ या वर्षाचे लेखे तपासणीसाठी **मे.एन.पी.एस.आर. आणि असोसिएटस्, सनदी लेखापाल, पुणे** यांचा लेखापरिक्षक म्हणून नेमणुकीचा आदेश काढला आहे.

सन २०१७-२०१८ या वर्षाचे लेखा परिक्षण झालेले लेखे भागधारकांच्या स्वीकृतीसाठी सादर केले आहेत.

३. भाग भांडवल

महामंडळाचे अधिकृत भाग भांडवल चालू वर्षी (३१ मार्च २०१८ अखेर) रु. ३ कोटी इतके राहीले आणि अभिदत्त व भरणा केलेले भांडवल रु. २.७५ कोटी इतके राहिले.

वित्तीय परिणामः-

		२०१७-२०१८ (रुपये लाखात)	२०१६-२०१७ (रुपये लाखात)
१	संयुक्त शेती पासून मिळालेला निधी	१८००.४३	१५४१.३४
२	वृक्ष शेती आणि फलोद्यान पासून मिळालेला निधी	८.००	११.४७
३	इतर जमा	३८४०.४२	३१९.२२
४	घसारा, व्याज, कर तरतूदी व मागील वर्षाचे खर्चापूर्वी येणारा स्थूल नफा / (तोटा)	४६९७.२२	९७५.८२
५	घसारा, व्याज, कर तरतूदी व मागील वर्षाचे खर्चानंतर येणारा नफा/ (तोटा)	३९६९.१९	४६.०४
६	सुवविलेला लाभांश	०.००	०.००
७	वर्ग केलेली निव्वळ शिल्लक	(-)१९४७२.८९	(-)२३४४२.०८
८	गुंतविलेले भांडवल	(-) ५८७५.९५	(-) १०३,७८.९८
९	अभिदत्त भरणा केलेले भांडवल	२,७५.००	२,७५.००
१०	**निव्वळ मूल्य**	**(-) १९९९७.८८**	**(-) २३१,६७.०८**

४. बोनस

महामंडळाने सन २०१७-२०१८ या वर्षामधील लेख्यांमध्ये ८.३३% बोनसच्या रकमेची तरतुद केलेली आहे.

५. पीक योजना

सन २०१७-२०१८ मध्ये महामंडळाने संयुक्त शेती पीक योजननुसार एकूण २०,२९६ एकर क्षेत्रावर संयुक्त शेती राबविलेली आहे आणि त्यापासून महामंडळास रक्कम रुपये १८००.४३ लाख उत्पन्न मिळाले आहे.

६. कर्मचारी वर्ग आणि औद्योगिक संबंध

अहवाल वर्षी (३१ मार्च २०१८ अखेर) महामंडळामध्ये एकूण ८९ कायम कर्मचारी वर्ग आणि शासन प्रतिनियुक्ती एकूण ६ तसेच बाहय एजन्सीमार्फत घेतलेले कर्मचारी, सुरक्षा वॉचमन व महामंडळाचे सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी एकूण ८२ कार्यरत होते. व्यवस्थापन व कामगार यांच्यातील सर्वसाधारण संबंध सलोख्याचे राहिले. काही मळयावरील कामगारांनी किरकोळ स्वरुपाचे आंदोलनाचा मार्ग स्विकारला परंतु अशी आंदोलने फार थोडी होती.

७. संचालक मंडळाच्या बैठका

अहवाल वर्षी संचालक मंडळाची दिनांक ०७-०७-२०१७ रोजी एक बैठक झाली.

८. संचालकांची जबाबदारी

कंपनी कायदा २०१३ मधील तरतुदीस अनुसरुन कंपनीचे अधिकारी यांनी दिलेल्या माहितीच्या आधारावर संचालक मंडळ त्यांची जबाबदारी सादर करीत आहे :-

अ) वार्षिक लेखे हे लेख्यांचे नियमानुसार तयार केलेले असुन त्यामध्ये तफावत नाही.

ब) संविधानीक लेखापरिक्षक यांचे सल्ल्यानुसार “लेख्यांची धोरणे” विचारात घेतलेली असून कायमपणे वापरलेली आहेत. घेतलेले निर्णय आणि इतर बाबी योग्य असून आर्थिक वर्ष अखेरीचे म्हणजेच दिनांक ३१ मार्च २०१८ अखेरचे कंपनीचे कामकाज आणि नफा-तोटा पत्रक सत्य आणि योग्य दर्शवितात.

क) कंपनीचे मालमत्तेची सुरक्षितता आणि इतर अनियमितता , फसवणूक निदर्शनास येऊन त्यास प्रतिबंध होईल अशा पध्दतीने कंपनी कायदा २०१३ चे तरतुदीस अनुसरुन लेख्यांच्या नोंदी ठेवलेल्या आहेत. त्याबाबत त्यांचे मतानुसार त्यांनी योग्य आणि पुरेशी काळजी घेतली आहे.

ड) कंपनीचे कामकाज चालू राहील या तत्वावर वार्षिक लेखे तयार केले आहेत.

इ) सर्व कायदेशीर बाबींची पूर्तता होईल अशी योग्य नियंत्रण पध्दत राबविली असुन सदर नियंत्रण पुरेसे व प्रभावी आहे

९. कृतज्ञता :

अहवाल वर्षी महामंडळाच्या कर्मचा-यांनी केलेल्या चांगल्या कामगिरीबद्दल संचालक समाधान व्यक्त करीत आहेत. महामंडळाच्या कामकाजाच्या संदर्भात राज्य शासनाच्या विविध विभागांनी दाखविलेल्या सहकार्याबद्दल संचालक कृतज्ञ आहेत. महालेखाकार (वाणिज्यिक लेखापरिक्षण) मुंबई आणि संविधानिक लेखा परिक्षक मे. एन. पी. एस. आर. आणि असोसिएटस्, सनदी लेखापाल, पुणे यांनी महामंडळास वेळोवेळी दिलेल्या बहुमोल सहकार्याबद्दल महामंडळ त्यांचे आभारी आहे.

संचालक मंडळाकरीता व त्यांच्यावतीने.

sd/-

अध्यक्ष.

कंपनी कायदा १९५६ मधील कलमं २१७

(२ अ) अन्वये आवश्यक तक्ता.

सन २०१७-२०१८ या वित्तीय वर्षात आर्थिक मोबदला रुपये ६० लाख किंवा अधिक असणा-या कर्मचा-यांची यादी

निरंक

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे - ४११०१६

३१ मार्च २०१८ ला असल्याप्रमाणे ताळेबंद

आणि

३१ मार्च २०१८ ला संपलेल्या वर्षाचा नफा तोटा लेखा

सोबत

वित्तीय टिपा ३१ मार्च २०१८ ला असलेल्या
लेख्यांना जोडलेल्या व त्याचा भाग असलेल्या

आणि

लेखापरिक्षकांचा अहवाल

एन.पी.एस.आर. आणि असोसिएटस्

सनदी लेखापाल,

कार्यालय नं.१३ ते एम एस आर स्केअर,
चिंचवड रेल्वे स्टेशन मागे,
चिंचवड, पुणे - ४११ ०३३.
दूरध्वनी नं. ०२०-२७५१५५७५/२७५१५५८५
ई-मेल - nclahoti@yahoo.co.in

दि. २२-०३-२०१९

लेखापरिक्षकाचा स्वतःचा अहवाल.

प्रति,
सभासद, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित

वित्तीय तक्त्यांवरील अहवालः
आम्ही महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, (कंपनी) यांचे ३१ मार्च २०१८ रोजीचे ताळेबंद आणि ३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा पत्रकाची तक्ते आणि सारांशातील लेख्यांची महत्वपुर्ण धोरणे व स्पष्ट करणारी इतर माहिती यांचे लेखा परिक्षण केलेले आहे.

आर्थिक तक्त्यांबाबतची व्यवस्थापनाची जबाबदारी :
कंपनी कायदा, २०१३ ("द ॲक्ट") चे कलम १३४ (५) मध्ये नमूद केलेप्रमाणे सदर वित्तीय तक्ते हे आर्थिक आढावा, आर्थिक परिस्थीती बाबत सत्यता आणि योग्यता दर्शविणारी तक्ते आणि भारतामध्ये सर्वसाधारण स्विकारलेली लेख्यांची तत्वे यासह या कायदा मधील कलम १३३ मधील कंपनीज (अकौंटस्) नियम, २०१४ मधील नियम ७ च्या नूसार कंपनीचा रोखीचा प्रवाह तक्ता तयार करण्याची जबाबदारी ही कंपनीच्या व्यवस्थापनाची आणि संचालक मंडळाची आहे. याशिवाय या जबाबदारीमध्ये कायद्यातील तरतुदीस अनुसरुन कंपनीची मालमत्ता सुरक्षीत असणे करीता आवश्यक तेवढा लेख्यांचा तपशील ठेवणे आणि इतर अनियमितता आणि अफरातफर नजरेस येईल आणि त्याला आळा बसेल अशी लेख्यांची यथायोग्य धोरणे अवलंबीणे जेणे करुन परिणामी निर्णय आणि प्रमाणितता हि योग्य, भक्कम आणि चाकोरीत असतील. तसेच लेख्यांची माहिती हि अचूक आणि परिपूर्ण खात्रीशीर परिणामकारक असणे करीता अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणाची अंमलबजावणी आणि पुर्तता करणेची जेणे करुन संबंधीत आर्थिक तक्ते तयार करुन सादर केलेली हि अफरातफर किंवा चुकीमुळे अयोग्य दाखविली जात नाहीत ना तसेच खरे आणि योग्य दाखविले जातात याचाही समावेश होतो.

लेखापरिक्षकांची जबाबदारी :
ज्या आर्थिक तक्त्यांचे आधारावर आमचे लेखापरिक्षण आहे त्यावर आमचे मत दर्शविणे हि आमची जबाबदारी आहे. भारताची कायद्यातील तरतूदी आणि त्यामधील नियमानुसार लेखापरिक्षण अहवालात समाविष्ट करावयाचे आवश्यक असणा-या बाबी, लेख्यांची आणि लेखापरिक्षणाची प्रमाणिकरण, कायद्यातील तरतुदी इत्यादि या विचारांत घेतलेल्या आहेत. कायद्यातील कलम १४३ (१०) मध्ये नमुद केलेल्या लेखापरिक्षणाची प्रमाणिकरण यास अनुसरुन आम्ही लेखापरिक्षण केले आहे. आम्ही नितीशास्त्राची पूर्तता करुन आर्थिक तक्ते हे अवाजवी चुकीचे दर्शवित नाहीत याची पुरेशी खात्री लेखापरिक्षणातून मिळणेकरीता, त्यानुसार नियोजन करुन लेखापरिक्षण करुन लेखापरिक्षण करावे अशी अपेक्षा या प्रमाणीकरणास अपेक्षीत आहे.

आर्थिक तक्त्यातील रक्कम आणि प्रगटीकरण बाबतचे पुरावे मिळविता येतील अशी पध्दत लेखापरिक्षणात अंतर्भूत करण्यात आली आहे. लेखापरिक्षणाची निवड केलेली पध्दत हि लेखापरिक्षकांचे निर्णय तसेच फसवणूक किंवा चूक यामुळे आर्थिक तक्ते चुकीचे विधान दर्शवित नाहीत ना या बाबतची वस्तुस्थिती पडताळणीतले धोरणे विचारात घेऊन त्यावर आधारलेली आहे. वित्तीय तक्ते तयार करतांना आणि त्याची सत्यता दर्शवितांना यासंबंधी कंपनीचे असलेले अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण पध्दत व पडताळणीतील धोके विचारात घेऊन त्यानुसार लेखापरिक्षणाची पध्दत व आखणी

केली असून जेणे करुन त्या परिस्थितीत ती योग्यच आहे. कंपनीच्या संचालकांनी वापरलेली लेख्यांची धोरणे ही उचित असलेबाबतचे मुल्यमापन आणि तयार केलेले लेखेबाबतची योग्यता तसेच एकंदरीत वित्तीय तक्त्यांचे सादरीकरण बाबतचे मुल्यमापण याचा लेखापरिक्षणात समावेश केलेला आहे.

लेखापरिक्षणात आम्हास मिळालेले वित्तीय तक्त्यांवर आमचे मत दर्शविणेस पुरेसे आणि उचित आहेत यावर आमचा विश्वास आहे.

उचित मत बाबतचे आधार :

१. रोखीचा प्रवाह तक्ता कंपनीने तयार केला आहे. तथापि लेख्यांचे प्रमाणीकरण ३ मधील आवश्यकतेनूसार काही बाबींची कमतरता असल्याने भरवसा ठेवता येणार नाही.

२. महामंडळाने लेख्यांची नोदबुक हस्तलिखीत ठेवलेली आहेत. त्यामुळे संगणकीय लेखे उपलब्ध झाली नाहीत म्हणून कांही प्रमाणात कपात पध्दत, आवश्यक लेख्यांची समायोजने निश्चिती, विशीष्ट मुलभूत बाबींचे ताळमेळाचे संकलन या बाबींवर अंतर्गत नियंत्रणाचा प्रभाव निश्चित सांगता येत नाही.

३. अनुसूची क्र. ३ क मध्ये दर्शविलेली माल खरेदी करीता किरकोळ धनको, मत्ता खरेदी करीता किरकोळ धनको, इतर अनामत आणि इतर किरकोळ धनको अनुक्रमे रु. ४५,३०,७९० रु. १,०२,०३,३१०, रू. १२,६५,९६,८४६ आणि रु. ६,२५,८६,४७५ याबाबत रुजूवात केलेली नाही.

४. तरीही कंपनीने दिर्घ मुदतीचे दायित्व मध्ये दाखविलेली आहेत. त्यामुळे या बाबींचा वित्तीय तक्त्यांवरील परिणाम निश्चित करता येंवू शकत नाही.

५. **निर्लेखित खर्च:**

अ) आम्ही अनुसूची क्र. ३(क) किरकोळ धनको, मुद्दा क्र. ७ कडे लक्ष वेधू इच्छितो की, त्यामध्ये सन १९६४-६५ ते २०१७-१८ या वर्षाशी संबंधित किरकोळ धनको वेळोवेळी निर्लेखित करण्यात आले आहेत. यामध्ये तीन वर्षा पेक्षाही आधिक कालावधीचे किरकोळ खरेदी व खर्चाबाबतचे धनको चा समावेश आहे. निर्लेखित करणेपूर्वी संबंधित धनकोची रुजूवात केलेली नाही.

ब) त्यानूसार सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात महामंडळाचे व्यवस्थापकीय संचालक यांची मंजूरी घेऊन व्यवस्थापनाने रक्कम रु. १४,५५,५८९ निर्लेखित केले आहेत म्हणजेच दायित्त्र मधून काढून टाकले आहेत. या रक्कमा इतर किरकोळ धनकोशी संबंधित आहेत. तसेच सन २०१५-१६ मध्ये रक्कम रु. २५,९१,२४४ निर्लेखित केले आहेत.

क) आम्ही आपले लक्ष वेधू इच्छितो की कंपनी जूने दायित्व निर्लेखित करण्याची पध्दत सध्यातरी मागील तीन वर्षे पासून वापरीत आहे. त्याबाबतचा तपशील मागील लेखापरीक्षण अहवालात उपलब्ध आहे.

६. अनूसुची क्र. ४ ड मध्ये कृषी आयकर रक्कम रु. ३,२८,१६,४९८/- ची तरतूद दिसत असून ती सन १९८३-१९८४ पेक्षाही जास्त वर्षापासून पुस्तकात दिसत आहे. परंतू सदर रक्कम ही शासनास दिली नाही आणि त्याबाबत रुजूवात करून दायित्वाची खात्रीपण केली नाही. जर त्यावर काही व्याज किंवा दंड असल्यास त्या विचारात न घेता सदर दायित्व पूर्वीप्रमाणेच पुढे चालू ठेवली आहे.

७. अनूसुची क्र. ४ ड मधील सेवाउपदानाची तरतूद रु. ३,५०,४१,०५५ ही व्यवस्थापनाने योग्य आधारावर अंदाजित केलेली आहे. तथापि सदर तरतूद ही विमागणक शास्त्रावर आधारित नाही म्हणून लेख्यांचे प्रमाणीकरण १५- कर्मचारी कल्याण नूसार केलेली नाही. सदर रक्कम ही अहवाल दिनांकापासून १२ महिन्यात अदा होईल असे अपेक्षित नाही तरीसुद्धा त्याचे चालू दायित्व मध्ये वर्गीकरण केले आहे.

८. खालील मुद्दे पाहता लेख्यामधील स्थिर मत्तांचे मुल्यांकन हे लेख्यांचे प्रमाणीकरण १० नूसार केलेले नाही.

अ) अपूरे ठेवलेल्या नोंदी आणि प्रत्यक्ष तपासणी :

१. कंपनीने जमीनीसह स्थिर मत्ता बाबतच्या नोंदी हया त्याबाबतची संख्यात्मक तपशिलासह सविस्तर तपशील आणि सध्याची जागा तसेच चालू स्थिती बाबतचा तपशिल पुरेसा ठेवलेला नसून, पुर्ण

तपशिल दर्शवित नाहीत. याबाबत व्यवस्थापनाने आम्हास सांगितले की, स्थिर मत्ता रजिस्टर तयार केलेले आहे. परंतू ते बरेच कालावधी पासून आद्ययावत केलेले नाही.

२. मागील आठ वर्षांपेक्षा जास्त कालावधीत स्थिर मत्तांची प्रत्यक्ष तपासणी केलेली नाही. म्हणून स्थिर मत्तांची प्रत्यक्ष तपासणीचा कालांतर बाबतची योग्यता ही अपूरी आहे.

ब) वादग्रस्त मत्ता

१. व्यवस्थापनाने दिलेल्या खुलाशानुसार अनुसूची क्र. ५ टिप ब मध्ये नमुद केलेल्या मत्तांचे मुल्यांकन हे सन १९६३-६५ मध्ये शासनाने केले होते. परंतु तेव्हापासून ते वादग्रस्त आहेत.

२. कंपनीने अनूसुची क्र. ५ टिप ब मध्ये नमुद केलेप्रमाणे विशिष्ट मत्तांचा भांडवलात समाविष्ट न करता त्यावर घसारा रू. ५४,९०६/- ची तरतुद केली आहे. व्यवस्थापनाने दिलेल्या खुलाशानुसार महाराष्ट्र शासनाने सन १९६३-१९६५ मध्ये सदर मत्तांचे मुल्यांकन रक्कम रु. ३५,२६,२१७/- केले होते आणि ज्या साखर कारखाण्यांकडून संपादित केल्या होत्या ते महाराष्ट्र शासनाने केलेले मत्तांचे मुल्यांकन यास सहमत झाले नाहीत. त्यामुळे त्यांनी विक्रीचा अंतिम व्यवहार पूर्ण केला नाही.

३. आम्हाला दिलेल्या स्पष्टिकरणास अनुसरून कंपनीने रक्कम रु. ३५,२६,२१७/- कोटी पैकी रु. ३१,९९,५३७/- अग्रिम दिला आहे. शिल्लक रक्कम ही कंपनीकडून दिलेली नाही आणि कंपनी देणे किंवा दायित्व म्हणून अभिस्विकृत करीत नाही.

४. त्याचप्रमाणे बेलापूर फार्म बाबत - कंपनीने बेलापूर शुगर आणि अलाईड इंडस्ट्रिज लि. यांची मत्ता संपादित केली असून सदर मत्तांचे किंमतीबाबत वाद आहेत. बेलापूर शुगर आणि अलाईड इंडस्ट्रिज लि. नी सदर मत्तांची किंमत रु. २७,७२,७३४.५० (की जी एमएसएफसीएल ने अदा करावयाची) केली आहे. तसेच एमएसएफसीएल नी या मत्तांची किंमत रु. १३,७७,५२०.३३ केली असून हि बाब वादात आहे. एमएसएफसीएल ने रक्कम रु. १३,७७,५२०.३३ या मत्ता पोटी अग्रिम दिलेला दर्शविला आहे. (अनुसूची क्र. ६ चालू भांडवली कामे रु. ५३,४०,८५४) आणि रु. १३,९५,२१३.६७ हि अल्प मुदतीची कर्ज व आगाऊ रक्कमा {अनुसूची क्र. १२ (ब) उचित न समजलेले रु. २,६७,०७,८३८} मध्ये दर्शविली आहे. सदर मत्ता वापरात असून त्याचे फायदे घेत आहेत, तरी त्या ताळेबंद यात मत्ता म्हणून दर्शविलेल्या नाहीत.

क) वाद असलेले वऱ्याच प्रलंबीत वादग्रस्त बाबींबाबत अनिश्चितता

१. आम्ही आणखी अशाच रक्कमेबाबत उल्लेख करतो की व्यथित इंपिरिअल इरिगेशन चे मालक यांनी न्यायालयात दाखल केलेल्या कोर्ट केस प्रकरणी कंपनीने रु. ८०,३०,०००/- कोर्टामध्ये जमा केले असून कंपनीने सदर रक्कम अनुसूची क्र. १२ मुद्दा क्र. १ अ कर्ज आणि आगाऊ (उचित समजलेले) दर्शविलेले आहे.

२. आमचे मते कंपनीकडून जमीन संपादन पध्दतीत किंमत आणि जमीन संपादनातील वाद याबाबत आधिक प्रगटन आणि स्पष्टता असण्याची आवश्यकता आहे. तसेच द्रव्यानिधी/जमीन वाटप पध्दत हि न्यायालयीन वाद संपुष्टात आलेनंतर करावी.

३. कंपनीवर असलेल्या सर्व न्यायालयीन प्रकरणांबाबत कायदेशीर मत आम्हास मिळाले नाही. आणि म्हणून आम्हास कंपनीवर असलेल्या न्यायालयीन प्रकरणाची सद्य स्थितीची पडताळणी करणे शक्य झाले नाही आणि या न्यायालयीन प्रकरणाचा एकंदरीत कंपनीचे वित्तीय तक्त्यांवर होणा-या परिणाम बाबत आम्ही अभिप्राय देऊ शकत नाही.

ड) शासनाने संपादित केलेली जमीन

१. शासनाने सुमारे १४८० एकर जमीन शासनाच्या प्राधिकारांत संपादित केल्या आहेत असे अनुसूची क्र. ३ टिप (क) आणि अनुसूची क्र. ५ टिप (इ) मध्ये नमूद केले आहे. दि. ३१.०३.२०१८ अखेर एकूण नुकसान भरपाई रक्कम रु. ४१६.८३ लाख मिळाली आहे. सदर जमीनीचा कायदेशीर हक्क

महामंडळाकडे असून त्यांचे अंतिम निवाडा (ॲवॉर्ड) अद्यापही झालेला नाही म्हणून सदर रक्कम ही चालू नसलेली दायित्व मध्ये " इतर किरकोळ धनको " या लेखाशिर्षकाखाली दर्शविली आहेत. कंपनीने त्याच बरोबर संबंधित मत्ता एकूण मत्तांमधून काढून टाकल्या नाहीत. जरी कंपनीचे या जमीनीवर नियंत्रण राहिलेले नाही आणि प्रत्यक्ष शासनाने संपादित केलल्या आहेत तरी कंपनी सदर जमीन स्थिर मत्तांमध्ये अव्यहातपणे दर्शवित आहे हे आमचे मते चूकीचे आहे.

२. त्यामुळे शासनाने सक्तीने संपादित केलेल्या वरील जमीन बाबतचे लेखांकन करताना नफा/तोटा काढला नाही आणि त्यांचे लेखांकन पण केले नाही.

इ) खंडक-यांना जमीन वाटप

१. अनुसूची क्र. ५ टिप (इ) मध्ये दर्शविलेनुसार सन १९७० मध्ये सुमारे १४२६९ एकर जमीन खंडक-यांना वाटप केले आहे. सध्या आणखी लॉट मध्ये २६६२२ एकर जमीन वाटप केली आहे.तथापि अनुसूची क्र. ५ टिप (ह) नुसार वाटप प्रक्रियेत किती जमीन वाटप होईल हे वाटप प्रक्रिया संपूर्ण झालेनंतरच उपलब्ध होईल. म्हणजेच या वाटप पद्धतीने पुढील वाटपाकरिता आणखीन अजून किती जमीन लागणार आहे आणि कंपनीकडे प्रत्यक्ष किती शिल्लक राहिल हे निश्चित करता येत नाही.

फ) खंडक-यांना जमीनी परत केले बाबतचे सविस्तर आणि योग्य कागदोपत्री पुरावा आमचे पडताळणी करीत उपलब्ध करुन दिले नाहीत. तथापि जमीन वाटप पद्धतीत अनियमितता झाली नसलेबाबत व्यवस्थापनाने दर्शीत केले आहे.

ग) कंपनीचे एकूण जमीन क्षेत्र ८२,२३१ एकर पैकी १,४१८ एकर जमीनीवर अतिक्रमण असलेबाबत तसेच त्या संबंधी सुमारे ४०४ एकर बाबत न्यायालयात प्रलंबित आहे अशी माहिती मिळाली. हि वस्तूस्थिती यापूर्वीच्या वित्तीय तक्त्यात व्यवस्थापनाने दर्शवून सुध्दा चालू लेखापरिक्षणात वित्तीय तक्त्यांमध्ये दर्शविलेली नाही. आम्ही सुध्दा यामध्ये आकस्मित निधि किती मर्यादेपर्यंत अंतर्भूत होऊ शकेल हे निश्चित करण्यास आम्ही पण असमर्थ आहोत. तसेच अतिक्रमण जमीन परत घेणे करीता घेतलेल्या प्रयत्नांची माहिती आम्हास दिली नसल्याने आम्ही या प्रक्रियेत काही त्रुटी आहेत अथवा नाहीत याबाबतचे अभिप्राय देणेस असमर्थ आहोत. कंपनीने हानी पाहोचविणारी बाबत तरतूद केलेली नाही तथापि लेख्यांचे प्रमाणिकरण २८ प्रमाणे अशी तरतूद लेखे पुस्तकात करणेची आवश्यकता आहे.

ह) चालू वर्षात ९.१३ एकर जमीन (चांगदेवनगर) आणि ८.०९ एकर (लक्ष्मीवाडी) ची जमीन संबंधी ग्रामपंचायत यांना शासन निर्णयात नमूद केलेल्या शासकीय योजनेकरीता हस्तांतरण मूल्य अनुक्रमे रु. १४,४४,३४३ आणि रु. २७,०५,१३० मिळाले असून ती जमीनीचे बाजार मूल्याचे १/१० आहे. सदर व्यवहार हा विशिष्ट स्वरुपाचा नसला तरी तो विशेषतः अनुसूची क्र. ५ मध्ये टिपा मधून प्रगटीकरणे करणे आवश्यक होते.

य) तसेच ८५३.०६ एकर जमीन हस्तांतरण मूल्य रु. ३४,१७,९७,५०० (शासन निर्णयाप्रमाणे) प्रमाणे एमआयडीसी ला हस्तांतरण केली. सदर व्यवहार सामान्य नसल्याने विशेषतः करून प्रगटीकरण करणे आवश्यक आहे.

ज) आम्हाला तपशील दिल्यानूसार आमची निरीक्षणे खालीलप्रमाणे-

अ.क्र.	तपशिल	रक्कम (रु.)
१ अ.	विकलेल्या जमीनीची किंमत (मत्ता)	४,९६,८०८
१ ब.	विकलेल्या जमीनीवरील नफा (नफा-तोटा प्रमाणे)	३४,५४,८७,७९२
१ क.	जमीन विक्रीची एकूण मूल्य	३४,५९,८४,६००
२ अ.	शासन निर्णयाप्रमाणे चांगदेवनगर मळ्याचे मिळालेले मूल्य	१४,७५,६००
२ ब	शासन निर्णयाप्रमाणे लक्ष्मीवाडी मळ्याचे मिळालेले मूल्य	२७,११,५००
२ क	शासन निर्णयाप्रमाणे एमआयडीसी ला मिळालेल्या जमीनीचे मिळालेले मूल्य (रावळगाव मळा)	३४,१७,९७,५००
२ ड	जमीन विक्रीचे एकूण मूल्य	३४,५९,८४,६००

वरील विक्रीचे बाबत खर्च (हस्तांतरण खर्च/स्टॅम्प ड्युटी सारखे) नाहीत असे गृहीत धरले आहे. जर मत्ता विक्रीवर काही खर्च असतील तर लेखे पुस्तकात त्याची योग्य ते प्रगटीकरण करणे जरुरीचे आहे.

(९) खंडकऱ्यांना जमीन वाटपाबाबतची संपूर्ण पध्दत किंवा ग्रामपंचायत आणि एमआयडीसी ला विकलेल्या जमीनी संदर्भात कायदेशीर पुर्तता आम्ही तपासलेली नाही.

(१०) अनुसूची क्र. ६ मध्ये दिलेल्या तपशिलानूसार रक्कम र. ५३,४०,८५४/- चालू भांडवली कामे दर्शविलेली आहे.परंतू प्रत्यक्ष कंपनीने शासनास संपादित मत्ताबाबत अग्रिम दिलेला आहे. म्हणून चालू कामे म्हणून चूकीचे वर्गीकरण केले आहे. तसेच त्याबाबत मत्तांचे स्वरूप आणि त्याचे स्थान व स्थिती बाबत स्पष्टीकरण केलेले नाही.

(११) अनुसूची क्र. ७ मध्ये चालू नसलेली गुंतवणूक यामध्ये बहुतांक्ष यादीत नसलेले इक्विटी भाग आहेत की ज्यांचे बाजारात सक्रिय असलेले अस्तित्व नाही. म्हणून त्यांचे योग्य मुल्य लगेच उपलब्ध होवू शकत नाही. गुंतवणूकीच्या मुल्यात घट होते यास व्यवस्थापन सहमत आहे. तथापि मुल्यामधील घट ही तात्पुरती स्वरूपाची असते म्हणून या गुंतवणूकी मधील घट बाबत तरतूद केली नाही असे मत आहे.

(१२) कंपनीने अनुसूची ९ आणि अनूसूची १५ वस्तूसुची मध्ये वृक्ष शेती आणि फलोद्यान म्हणून दर्शविली असून अनेक ठिकाणी आहे. त्यामध्ये रु. १,११,६१,५८३ रकमेचा उभे पिक म्हणून समाविष्ट आहे. तथापि आमचे मते त्याचे मुल्यांकन करणेकरिता कंपनीने स्विकारलेले लेख्यांचे धोरण आणि पद्धत ही लेख्यांचे प्रमाणीकरण -२ बरोबर जूळत नाही कारण -

अ) व्यवस्थापनाने वस्तुसूची ची प्रत्यक्ष पडताळणी केलेली नाही. तसेच संख्यात्मक रेकॉर्ड आणि त्याचे मुल्यांकन आम्हाला उपलब्ध करून दिले नाही. व्यवस्थापनाने कंपनीचे आकारमान आणि व्यवसायाचे स्वरूपास अनुसरून वस्तूसुची ची प्रत्यक्ष पडताळणीकरीता अनुसरून केलेली पद्धत अपूरी असलेबाबत आमचे मत आहे.

ब) वृक्षशेती आणि फलोद्यान यांचे सुरवातीचे शिलकीचे मुल्यांकन हे सुरवातीपासून झालेला एकूण खर्च असून अखेरील शिलकीचे मुल्यांकन काढतांना सुरवातीचे शिलकीमधून चालू वर्षातील वृक्षशेती विक्री किंमत कमी करुन काढलेली आहे. आमचे मते कंपनीने वापरलेले सदर लेख्यांचे धोरण योग्य नाही.

(१३) ताळेबंदात (अनूसुची १० नूसार) दर्शविलेली व्यापारी येणी/इतर येणी (रु. ४१,०९,४७,८९३) यामध्ये येण्याचा मोठा भाग हा तीन वर्षापेक्षा जास्त कालावधीचा असून न्याय प्रविष्ट आहेत. त्याबाबत कंपनीने रुजूवात केलेली नाही. या शिल्लकी येणे रक्कमाची ताळमेळ केलेला नाही. त्याचा ताळमेळ केलेला नसल्याने तसेच विशेषतः त्या येणे रक्कमा दिर्घ कालावधीच्या असल्याने त्याचा परिणाम निश्चित करता येणे शक्य नाही.

(१४) कंपनीला अनेक ऋणको कडून बँक खातेत रक्कम रु. ३,५०,००० बँक हस्तांतरणाने जमा झालेली असून ती कोणाकडून मिळाली याची कंपनीस माहिती नाही. म्हणून ती रक्कम अन ट्रेसेबल खातेत दर्शवून अनुसूची ३ (क) मुद्दा क्र. ३ मध्ये सुरक्षा ठेव म्हणून दर्शविली आहे. तथापि, सदर रक्कम हि चालू येणे ची मिळाली असून ती सुरक्षा ठेव स्वरुपाची जमा नाही. सदर विषय काळजी घेऊन योग्य पध्दतीने हाताळणेची कंपनीने काळजी घेतली पाहिजे.

(१५) अल्प मुदतीची कर्जे आणि अग्रिम (अनूसुची १२) मध्ये कंत्राटदार विरुद्ध दावा करणे करीता कंपनीने रु. ८०,३०,०००/- न्यायालयात जमा केली आहे. आमचे मते जर कंपनीने दावा जिंकला तर सदर रक्कम वसूल होवू शकणारी असल्याने त्याचे वर्गीकरण हे प्रतिभूत अग्रिम म्हणून करायला पाहिजे. तसेच आमचे मते सदर बाब अनूसुची १८ मध्ये आकस्मिक मत्ता किंवा भविष्यात होवू शकणारा लाभ म्हणून दाखवावयास पाहिजे होती. सुकृत दर्शनी सदर रक्कम जमा होत नसली तरी वित्तीय तक्त्यात दाखविणे लेख्याचे प्रमाणीकरण २९ यास अनूसरून नाही.

(१६) तसेच अनूसुची १२ मध्ये दर्शविलेली अल्प मुदतीची कर्जे व अग्रिम बाबतही कोणत्याही पार्टी/ऋणकोकडून रुजूवात केलेली नाही.

(१७) अनूसुची १२ मध्ये दर्शविलेले अल्प मुदतीचे कर्जे व अग्रिम मध्ये रक्कम रु. १,१६,०७,३७५ एक वर्षा पेक्षा अधिक व तीन वर्षापेक्षा कमी आणि रु. २,४७,३२,७३३ तीन वर्षापेक्षा जास्ती कालावधीची येणे आहेत, तरीही व्यवस्थापनाचे मते सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षात वसूल होतील म्हणून ते अल्प मुदतीचे आहेत.

(१८) तसेच अनुसूची क्र. १०, व्यापारी येणे मध्ये सहा महिन्यापेक्षा जास्त परंतू तीन वर्षा पेक्षा कमी रु. ११,५९,४०,५२३ येणी असून तीन वर्षा पेक्षा जास्त असलेली येणी रु. २८,३७,३२,५६२ आहेत. तथापि, व्यवस्थापनाचे मते सदर येणे सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षात वसूल होतील म्हणून ती अल्पमुदतीची आहेत.

(१९) कंपनीने दोन्ही (अल्प मुदतीची कर्जे व अग्रिम आणि व्यापारी येणे) बाबतचे वसूली साठी अमलात आणलेल्या पध्दतीबाबत आम्हाला माहित नाही. म्हणून ते प्रतिभूत आहेत यावर आम्ही अभिप्राय देऊ शकत नाही. कंपनीने स्वतःच अल्प मुदतीची कर्जे व अग्रिम रु. ५,९६,३८३ आणि व्यापारी येणी रु. १०,१३,५६,९७७ शंकास्पद असलेचे वर्गीकरण केले आहे.

(२०) आम्हास असे सांगण्यात आले कि किरकोळ ऋणकोकडून सहा महिने पेक्षा जास्त कालावधीचे येणे रक्कम रु. २९,१९,५६,३०४/- ही अनुसूची क्र. १० मध्ये समाविष्ट असून सदर रक्कम ही, ऊसाची येणे उशीराने मिळालेल्या रकमेवरील व्याजाची आहे. सदर रकमाा न्यायप्रविष्ट असल्याने रक्कम वसुल होऊ शकेल. म्हणून व्यवस्थापनाचे मते, संचित व्याज येणे रक्कम ताळेबंदामध्ये मत्ता म्हणून दर्शविली आहे. त्याचबरोबर न्यायप्रविष्ट रक्कमा वसुल झाल्याशिवाय पुढील व्याजाची खात्री नसल्याने व्याज उत्पन्न दाखविणे योग्य नसलेबाबत, व्यवस्थापनाचा दृष्टीकोन आहे.

(२१) अनूसुची ५ मध्ये दर्शविलेली दृश्य मत्तावरील घसारा रक्कम ही एस एल एम (सरळ) पद्धतीने काढलेली आहे. तथापि सदर घसारा रक्कम ही कंपनी कायदा २०१३ अनूसुची २ मधील भाग क (सी) मधील घसाराचे दरा नूसार नाही. यामधील अनेक मत्तांचे वापरण्याजोगे आयुष्य हे आयुष्यमाना पेक्षाही जास्तीचे आहेत. आमचे मते जर कंपनीला जे विशिष्ट नमुद केलेल्या वापरण्याजोगे आयुष्यमान बाबतची वेगळी पद्धत वापरावी असे वाटत असेल तर तज्ञ सल्लागार यांचे आधारावर याबाबत समर्थन देणेची आवश्यकता आहे. तथापि त्याप्रमाणे केलेली नाही.

(२२) आयकर कायदा १९६१ आणि कंपनी कायदा २०१३ या मध्ये घसारा बाबत टायमिंग फरक असल्याने लेख्यांचे प्रमाणिकरण - २२ नूसार उप्पन्ना वरील करांचे लेखांकन करताना मत्ता किंवा दायित्व म्हणून स्थगित कर असायला पाहिजे. तथापि कंपनीने स्थगित कराची कोणतीही तरतूद केलेली नाही हे लेख्यांचे धोरण उचित नाही.

(२३) **मान्य सांविधिक देणी लेख्यात घेतली नाहीत.**

अ) कंपनीने नियमानूसार आयकर, जीएसटी, व्यवसाय कर आणि इतर सर्व कराबाबतची दायित्वे कंपनीने परिगणना करून अदा केली आहेत.

(ब) आम्हास सांगितले की सेनापती बापट रोड, पुणे येथील इमारतीमधील इतर शासकीय आणि वित्तीय संस्था यांना दिलेल्या भाडे पट्ट्यावरील शहरी जमीनीचा जीएसटी कंपनीने अदा केला आहे. तथापि, मोकळी जागा (सेनापती बापट रोड, पुणे जवळील शहरी जमीन तसेच मळ्यावरील रोडला लागून असलेल्या ग्रामीण जमीनी) भाड्याने दिलेले बरेच भाडेपट्टाधारक असून त्या जागा व्यापारी उद्देशाने वारीत असले तरी करार मोकळ्या जागेचा असल्याने त्यास जीएसटी लागू होत नाही. त्यामुळे वापरमूल्याने कराराने दिलेल्या मोकळ्या जागा शेतीसाठी वापरल्या किंवा नाही त्यावर जीएसटी नाही असा दृष्टिकोन आहे. आमचे दृष्टिकोनातून जर या जमीनी शेतीसाठी आणि शेती संलग्न कामाकरीता

वापरल्यास जीएसटी मधून तसेच आयकरामधून सूट आहे. परंतू या जमीनी व्यापारी उद्देशासाठी वापरात असल्याने आमचे दृष्टिकोनातून कंपनीचे म्हणणे चूकीचे असून आयकर आणि जीएसटी दायित्व बाबत कसूरदार आहे.

(क) संयुक्त शेती धारकाकडून रक्कम अदा करताना कसूर किंवा विलंब केल्यास कंपनीने करारानूसार व्याज आणि दंड रु. २५,५७,६१८ (अनुसूची क्र. १४ मुद्दा क्र. २ - इतर व्याज) आकारणी केली आहे. तथापि, जीएसटी तसेच आयकर परिगणना करताना ती संयुक्त शेती धारकाकडून जमा झाली असल्याने कृषी उत्पन्न म्हणून ग्राह्य धरली आहे. आमचे मते जरी संयुक्त शेती धारक मुख्यत्वे शेतीसाठी कार्यरत असले तरी वसूल केलेले दंडणीय व्याज हे शेती संबंधित होऊ शकत नाही. म्हणून कंपनीचे म्हणणे चूकीचे आहे आणि कंपनी जीएसटी आणि आयकर दायित्व बाबत कसूरदार आहे.

(ड) आमचे माहितीप्रमाणे राज्य शासनाने कंपनीस पगार रक्कम (व्यवसाय उद्देशाने) अदा करणेकरीता कर्ज दिली आहेत. कंपनीचा व्यवसाय शेती करणे किंवा शेती सुकर करणे कि जो वगळण्यात आला आहे. कर्ज रक्कमेवरील व्याज हे शासनास देय दाखवून तो खर्चामध्ये लेखे पुस्तकात कंपनीने दर्शविला आहे. चालू वर्षात कंपनीने कृषी व्यवसायातून आकारानूसार उलाढाल केली आणि नफ्यात आहे. व्याज खर्च शेती उत्पन्न संबंधीत असल्याने सुट आहे. तथापि, कंपनीने मुदत ठेवी पासून मिळालेले व्याज उत्पन्न यामध्ये शासनास देय व्याज समायोजित केले आहे, कि जे व्यवसायाचा भाग नसून त्यावर आयकर लागतो आहे. आयकराची परिगणना करताना सुट दिलेल्या उत्पन्नाबाबत केलेले खर्च नाकारायला पाहिजे. म्हणून कंपनीने केलेली आयकराची परिगणना हि पडताळणी शिवाय आहे.

(इ) यापुढे जरी उत्पन्नापोटी सुट दिलेले खर्च केले नाहीत हे कंपनीचे म्हणणे स्विकारले तर कंपनीने वापरमूल्या पासून मिळालेल्या उत्पन्नातून तेच खर्च आयकर दायित्वामधून का कमी केले नाही याबाबत स्पष्टीकरण देऊ शकले नाहीत. कारण व्यवसायाशी संबंधित नसलेला तोटा हा हाऊस प्रॉपर्टीपासून मिळालेल्या उत्पन्नातून कमी करु शकतो. तसेच शिल्लक रक्कम पुढील वर्षाकरीता वर्ग करता येते. अशा प्रकारे आम्ही कंपनीचे आयकर परिगणने बाबत समाधानी नाहीत.

(फ) तसेच कंपनीचे सांविधानिक दायित्वाची म्हणजेच भविष्य निर्वाह निधी वर्गणी सेवाउपदान, रजा रोखीकरण आणि बोनस बाबतची परिगणना आम्हास दाखविली नाही. म्हणून आम्ही त्यावर अभिप्राय देऊ शकत नाही.

(ग) आम्ही सांविधानिक दायित्वे म्हणजेच मत्ता कर दूरध्वनी बिले, इलेक्ट्रीकल बिले नियमित अदा केली असून कसूरदार नाहीत या व्यवस्थापनाचे म्हणणे यावर आम्ही विश्वास ठेवतो.

(२४) **लेख्याचे प्रमाणीकरण २९ नूसार आकस्मिक दायित्व**

अ) सेल्स टॅक्स/व्हॅट बाबत देणे रक्कम रु. १,१५,७३२/- ची तरतूद अनूसुची ४ क - इतर चालू दायित्वे मध्ये केली आहे. तथापि व्हॅट बाबत पडताळणी आदेश आणि इतर कागदपत्रे उपलब्ध नसल्याने त्याबाबतची पुरेशी तरतूदी संबंधी आमचे अभिप्राय देवू शकत नाही.

ब) कंपनी विरूद्ध प्रलंबित अनेक न्यायालयीन दावेबाबत आणि कंपनीने सुध्दा इतर पार्टी विरुध्द दाखल केलेले न्यायालयीन दावे बाबत योग्य कायदेशीर मत मिळाले नसल्यामुळे आम्ही त्याचा परिणाम समाधानपूर्वक निश्चित करु शकलो नाही.

(२५) कलम १८९ नूसार आवश्यक असलेले संचालकांचे हित संबंधी असलेले कंत्राट किंवा करार बाबतचे रजिस्टर कंपनीने ठेवलेले नाही. तथापि याबाबतीत कंपनीच्या कोणत्याही करार आणि कंत्राट यामध्ये कंपनीच्या संचालकांचे हित संबंध नाहीत असे स्पष्टीकरण व्यवस्थापनाकडून आम्हास मिळाले आहे.

(२६) लेख्यांचे प्रमाणीकरण १८ आणि लेख्यांचे प्रमाणीकरण २४- नूसार मुख्य व्यवस्थापन व्यक्तीचे मिळकतीबाबत आणि संबंधित असलेले पार्टी व्यवहाराबाबत तपशील दर्शविणे कायद्याने आवश्यक असून कंपनीने त्याची पुरेशी पूर्तता केलेली नाही.

उचित मत :

वर उल्लेख केलेल्या उचित मत बाबतचे आधार व्यतिरीक्त आमचे मते आणि आमचे माहीतीनूसार आणि आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणास अनुसरून दि.३१ मार्च २०१८ रोजीची दर्शविलेली वित्तीय तक्ते हे कायद्यानूसार आवश्यक असलेल्या पध्दतीने माहिती दर्शवितात आणि सर्व साधारणपणे भारतातील कंपनी राज्य कारभाराची स्विकृत असलेल्या लेख्यांचे तत्वे विचारात घेता आवश्यक असलेली सत्यता आणि योग्यता दर्शवितात.

महत्वाच्या बाबी बाबत :

१. **खंडक-यांना अदा करावयाचे भाडे पट्टा बाबत लेखांकन केले नसले बाबत-**

आम्हाला असे सांगण्यात आले की १९८२ पर्यंत खंडक-यांना भाडे पट्टा देण्यात आला होता. त्यानंतरही जमीनी महामंडळाच्या ताब्यात आणि वापरात असूनही त्यांचे भाडे पट्टा रक्कम अदा केली नाही. तसेच त्याची तरतूद ही केलेली नाही. तथापि आम्हाला असे सांगण्यात आले की १९८२ पर्यंत आणि त्यापूर्वी या जमीनीची महामंडळाच्या मालकीच्या नव्हत्या, म्हणून भाडे देत होतो. त्यानंतर जमीनी महामंडळाच्या मालकीच्या झाल्या तेव्हापासून भाडे अदा करणे बंद केले आहे.

२. **आकस्मिक दायित्वे-**

अनुसूची १९ वित्तीय टिपा मध्ये मुद्दा क्र. ४ क दर्शविलेल्या आकस्मिक दायित्वामधील काही विशिष्ट प्रकरणी त्याचे (वेडी बाभूळ झाडे काढणे बाबत सह) स्वरुप व रक्कम बाबतची विशद करणारी सविस्तर आणि त्यास अनुशांगिक कागदपत्रे आमचे पडताळणी करीता उपलब्ध केले नाहीत. तथापि त्याबाबत व्यवस्थापनाने प्रकटीकरण बरोबर आणि पुरेसे आहे यावर आमचा भरवसा आहे.

३. **प्रलंबित दाव्याचा परिणाम**

कंपनीने प्रलंबित असलेल्या दाव्याचा वित्तीय तक्त्यामधील आर्थिक स्थिती वर होणा-या परिणामाचे प्रकटीकरण समर्पक केलेले नाही. आमचे मते कंपनी विरूध्द प्रलंबित असलेल्या अनेक दाव्याची यादी असून त्याबाबतचे कायदेशीर मत द्यावयास पाहिजे होते.

४. **संचित तोटा**

कंपनीचा संचित तोटा दि. ३१ मार्च २०१८ च्या वर्ष अखेरीस रक्कम रु. १,९४,७२,८८,९७४/- असून ती निव्वळ मुल्यापेक्षा जास्तीची आहे. तथापि शासकीय कंपनी असल्याने तोटा हा शासनाच्या निधी आणि कर्जात समायोजित होणारा आहे. त्यामुळे संस्था चालू राहील हया समज बाबत शंका नाही. या बाबीचा वित्तीय तक्त्यावर होणारा परिणाम निश्चित करता येत नाही.

५. **महामंडळ नियमनः-** चांगले नियमन नसलेबाबतचे खालील उदाहरणार्थ

अ) फार पूर्वीची शुल्लक देय/येणी रक्कमांचे समायोजन आणि दुरूस्ती न करता पुढे चालू ठेवणे

ब) लेख्यांचे धोरण प्रभावी नसणे, विशेषत: जमीन संबंधी.

क) खाते मध्ये घेतलेले काही खर्चाचे आणि ताळेबंदातील बाकी या लेख्यांचे प्रमाणीकरण अनुसरुन नाहीत.

ड) या आधी उल्लेख केलेनूसार विशिष्ट सांविधानिक देणी अदा केलेली नाहीत.

इ) आमचे मते या आधी उल्लेख केलेनूसार बऱ्याच कायदेशीर पूर्तता आणि करांबाबत गंभीरपणे विचारात घेतली पाहिजे.

६. शासकीय देणी

अ) सन १९७२-१९७३ ते १९८३-१९८४ शी संबंधित असलेला वादग्रस्त कृषी आयकर रु. ३,२८,१६,४९८/- जो या तारखे पर्यंत अदा केला नाही किंवा समझोता केला नाही.

ब) त्याच प्रमाणे व्हॅट दायित्व रु. १,१३,६१० तीन वर्षापेक्षा जास्त कालावधीचे देणे प्रलंबित आहे.

७. हस्तलिखित लेखांकन-

कंपनीने लेख्यांची पुस्तके ही हस्तलिखित नमुन्यात ठेवलेली आहेत. ती मळा आणि एकत्रिकरण पर्यंत ताळमेळ घेणेची आवश्यकता आहे. आणि नंतर कंपनी कायदानूसार तयार करतात. त्यामुळे कारण नसताना अवघड लेखांकन होऊन त्यामुळे याची शक्यता असते.

एन पी एस आर आणि असोसिएटस करीता
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी नं. : १०५५११ डब्ल्यु
सील सही
व्ही. एन. लाहोटी
भागीदार
सभासद नोंदणी नं. (१७०९५१)

ठिकाण : पुणे
दिनांक : २२-०३-२०१९

एन.पी.एस.आर. आणि असोसिएटस्
सनदी लेखापाल,
कार्यालय नं.१३ ते एम एस आर स्केअर,
चिंचवड रेल्वे स्टेशन मागे,
चिंचवड, पुणे - ४११ ०३३.
दूरध्वनी नं. ०२०-२७५१५५७५/२७५१५५८५
ई-मेल - nclahoti@yahoo.co.in

दि. २२-०३-२०१९

इतर कायदेशीर बाबी आणि नियमानुसार आवश्यकतेवरील अहवाल-

१. कंपनीचा (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) आदेश २०१६ आदेशानुसार तसेच भारताचे केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या या कायद्याची कलम १४३ चे उपकलम (११) यास अनुसरुन आम्ही आमची अनुसूची अ दिलेली आहे आणि या कायद्याच्या मुद्दा क्र. ३ व ४ मध्ये नमुद केलेल्या बाबींवर मत दिले आहे.

२. **कायद्याचे कलम १४३(३) प्रमाणे आवश्यक अहवाल आम्ही देत आहोत.**

अ) आमचे लेखापरिक्षणास आवश्यक असलेली आमचे माहितीप्रमाणे आणि विश्वासाप्रमाणे सर्व माहिती व स्पष्टीकरणे आम्ही पाहिली आहेत. तथापि अपूरे रेकॉर्ड ठेवलेले असल्याने आवश्यक असलेली काही माहिती कंपनी उपलब्ध करु शकली नाही.

ब) आमचे मते कायद्यानुसार आवश्यक असलेली योग्य ती लेखा पुस्तके ठेवलेली आहेत. असे आम्हाला लेखा पुस्तकांची तपासणी करतांना दिसून आले आहे.

क) कंपनीचे व्यवहार अनेक ठिकाणी आहेत. तथापि शाखेकरीता स्वतंत्र लेखा परिक्षणाची नेमणूक केलेली नाही. सर्व शाखांचे हस्तलिखित रेकॉर्ड आणि वित्तीय तक्त्यांचे संकलन लेखा परिक्षणास सादर केले.

ड) कंपनीने कायद्यानुसार आवश्यक असणारी योग्य लेख्याची पुस्तके ठेवलेली आहेत. तथापि त्यामध्ये काही त्रुटी असून अनेक लेख्यांचे प्रमाणीकरण नियमांची पुर्तता त्यात होत नाही. तसेच काही धोरणे उदा. घसारा बाबतची परिगणना ही नवीन कंपनी कायद्यास अनुसरून न करता कंपनी जूने लेख्यांची धोरणे चालू ठेवत आहे.

ई) आमचे मते दर्शविलेली वित्तीय तक्ते हे कंपनीज (लेखा) नियम, २०१४ चे नियम ७ प्रमाणे या कायद्याचे कलम १३३ मधील लेख्यांचे प्रमाणीकरण मध्ये नमुद केले प्रमाणे पुर्तता करीत नाहीत.

फ) आमचे मते वरील मुद्यांमध्ये, उचित मतबाबतचा आधार आणि महत्वाचे बाबी बाबत मध्ये विशद केलेल्या बाबींचा कंपनीच्या कामकाजावर प्रतिकूल परिणाम होऊ शकतो.

ग) कंपनीचे संचालकांची नियुक्ती महाराष्ट्र शासनाकडून केली जाते. कलम १६४(१) आणि १६४(२) मधील अटीचा भंग नियुक्त केलेल्या व्यक्तिकडून होत नाही म्हणून नियुक्त केलेले संचालक हे अनर्हता होत नाहीत. या व्यवस्थापनाने दिलेल्या स्पष्टीकरणावर आम्ही विश्वास ठेवला आहे.

ह) लेखे ठेवणेबाबत आणि त्यासंबंधी असलेला बाबी बाबत सर्व अर्हता, मर्यादा आणि प्रतिकूल शेरा हा उचित आधार आणि महत्वाच्या बाबी मधील मुद्यांमधून समोर ठेवला आहे.

ज) योग्य नोंदी नसल्याने, कंपनीच्या अनेक मळयावरील नोंदलेल्या प्रत्येक व्यवहाराबाबतची पुरेशी खात्री करुन घेता येत नव्हती. व्यवस्थापनाचे मते वित्तीय व्यवहार एकाच मध्यवर्ती ठिकाणापासून नियंत्रित केले जात असून अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण पुरेसे आहे. व्यवस्थापनाने दिलेल्या स्पष्टीकरणा नूसार कंपनीने पुरेसे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण ठेवले आहे यावर आम्ही विश्वास ठेवला आहे.

३. आम्ही कंपनी कायदा १४३ (५) अन्वये आवश्यक अहवाल

अ) येणी/कर्जे/व्याज ई. निर्लेखित केली/माफ केली बाबत अभिप्राय.

१. सन २०१७-१८ चालू लेखे कालावधी मध्ये कंपनीने येणी/कर्जे/व्याज इ. निर्लेखित केली नाहीत/माफ केली नाहीत.

२. यापूर्वी कंपनीने सन १९६३ पासून पगार, व्यवस्थापन आणि दैनंदिन खर्च भागविणे करीता महाराष्ट्र शासनाकडून कर्जे घेतली आहेत. अनुसूची क्र. ४ अ अन्वये दि. ३१ मार्च, २०१९ रोजी एकूण कर्जे रु. १,८१,९२,४१,७३३ अदत्त बाकी आहे.

३. प्रथम मुद्दल अदा करुन नंतर त्यावरील व्याज अदा करणेचे धोरण कंपनीने अवलंबिले आहे.

ब) तिसऱ्या पार्टिकडे असलेला वस्तू सूचीचा साठा आणि शासन किंवा इतर प्राधिकारात बक्षिस म्हणून मिळालेल्या मत्तांबाबतचे नोंदी बाबत अभिप्राय-

१. चालू वर्षात कंपनीने तिसऱ्या पार्टिकडे कोणताही वस्तू सूचीचा साठा ठेवलेला नाही तसेच शासनाकडून आणि इतर प्राधिकारात कोणतीही मत्ता बक्षिस म्हणून कंपनीस मिळालेली नाही.

क) वयानूसार प्रलंबित कायदेशीर/लवाद प्रकरणे तसेच प्रकरणांचे प्रलंबित कारणांसह आणि सर्व कायदेशीर प्रकरणांवरील खर्चावर प्रत्यक्ष/परिणामकारक देखरेखीची कार्यपध्दत बाबत अहवाल.

अ.क्र.	वर्ष	उच्च न्यायालय	जिल्हा न्यायालय	सिव्हील न्यायालय	रेव्हेन्यू न्यायालय प्राधिकृत	क्रिमिनल न्यायालय	कामगार/इंडस्ट्रियल न्यायालय	एकूण
१	२०११	-	-	०१	-	-	-	०१
२	२०११	०२	०१	०६	-	-	-	०९
३	२०१३	०१	-	२०	०१	-	०३	२५
४	२०१४	११	०२	२४	०२	-	-	३९
५	२०१५	१४	०१	१९	०१	०२	०५	४२
६	२०१६	०८	१३	२१	-	०२	०६	५०
७	२०१७	१६	०५	२२	०८	-	०१	५२
८	२०१८	०२	१२	२१	०५	०९	२२	७१
९	२०१९	०१	-	-	-	०५	०५	११
				एकूण				३००

टिप-

१. सन्माननीय उच्च न्यायालयाने काही विनंती अर्ज किंवा पुर्नविलोकन करीता सन्माननीय जिल्हा न्यायालयास परत पाठविली. या प्रकरणात विलंब हा न्यायालयीन प्रक्रीयेमुळे होतो आहे.

२. सन २०११ चे पुर्वीची ४२ प्रकरणे हि बहुतांश नोटीस बजावणे, अपिलास आणि सिव्हील सुट्स हस्तांतरण या न्यायालयीन प्रक्रीयेमुळे विलंब होत आहे.

ड) जर कंपनी डिसइन्व्हेस्टमेंट करीता निवड झाली.

१. कंपनी डिसइन्व्हेस्टमेंट करीता निवड झाली नाही.

४. आवश्यकतेनूसार विशिष्ट उपविभाग -दिशा-

अ) कॅश, क्रेडिट मर्यादेनूसार अन्नधान्य साठा जुळला नाही, म्हणून दंड आकरणी प्रकरणे-

१. कंपनीने कोणत्याही प्रकारचे कॅश क्रेडीट मर्यादा घेतलेली नाही.

ब) खराब झालेल्या मालाचे किंमतीकरण आणि साठ्याचे प्राकृतिक निर्धारित करणे ची पध्दत-

१. कंपनीची साठ्याचे प्राकृतिक निर्धारीत करणेची आणि खराब झालेल्या मालाचे किंमतीकरण बाबत कोणतीही पध्दत नाही.

२. पिकांचे मशागतीबाबतची सर्व कामे, साठा (पिक) बाबतचे प्राकृतिक निर्धारित करणे, जर काही खराब झाले तर त्याचे मूल्य निश्चित करणे इ. सर्व बाबी कंपनीने नियुक्त केलेले संयुक्त शेती धारक हाताळतात.

क) गोणपाट गठण बाबत वसूली/देय रक्कमेचा ताळमेळ पध्दत.

१. या सर्व बाबी कंपनीने नियुक्त केलेले संयुक्त शेती धारक हाताळतात.

ड) एफसीआय/राज्य शासन यांचेकडून दाखविलेल्यचा येणे वसूली बाबत सत्यता तपासण्याची पध्दत

१. एफसीआय/राज्य शासन यांचे कडून वसूली स्वरुपाचे दावा कंपनीचे लेखे-पुस्तकात दाखविलेले नाहीत.

इ) लेखापरिक्षण अहवालात दर्शविलेला नफा/तोटा हा कंपनीचे नफा आणि तोटा तक्त्यानूसार आहे किंवा नाही.

कंपनीचे वित्तीय तक्त्यांबाबतचे उचित मत लेखापरिक्षण अहवालात दिलेले आहेत. उचित मत आणि महत्वांचे बाबीचे आधारभूत परिणाम बाबतचे टिपांमधील परिच्छेद विचारात घ्यावेत.

फ) बि-बियाणे साठ्यांचे पॅकिंग/प्रमाणीकरण आणि इतर बाबी-

१. चालू वर्षात अशा स्वरूपाचा कोणताही साठा लेखे पुस्तकात कंपनीने दाखविलेला नाही.

ग) कर्ज/अनुदान वाटप/कृषी सामान आणि कृषी सामुग्री बाबत लाभाधिकारी यात्रिकीकरण-

१. अशा स्वरुपाचे यांत्रिकीकरण कंपनीकडे नाही.

ह) अनेक योजना राबविणेकरीता मिळालेली निधि अनुदान-

१. अशा स्वरुपाचा निधि किंवा अनुदान मिळालेली नाही.

एन पी एस आर आणि असोसिएटस करीता
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी नं. : १०५५११ डब्ल्यु

सील सही

व्ही. एन. लाहोटी
भागीदार
सभासद नोंदणी नं. (१७०९५१)

ठिकाण : पुणे
दिनांक : २२-०३-२०१९

एन.पी.एस.आर. आणि असोसिएटस्
सनदी लेखापाल,
कार्यालय नं.१३ ते एम एस आर स्केअर,
चिंचवड रेल्वे स्टेशन मागे,
चिंचवड, पुणे - ४११ ०३३.
दूरध्वनी नं. ०२०-२७५१५५७५/२७५१५५८५
ई-मेल - nclahoti@yahoo.co.in

दि. २२-०३-२०१९

लेखापरिक्षण अहवालास अनुसरून अनुसूची अ

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित यांचे सदर यास दि. ३१ मार्च २०१८ रोजी संपणा-या वर्षाचा लेखापरिक्षक यांचा स्वतंत्र अहवाल बाबत अनुसूची आणि त्याबाबत अहवाल सादर करीतो की,

१. स्थिर मत्ता तसेच जमिनीची नोंद बाबत सध्याची स्थिती त्याची जागा निश्चिती आणि संख्यात्मक तपशिलासह संपूर्ण माहिती दाखविणारी पुरेशी नोंद कंपनीने ठेवलेली नाही. स्थिर मत्तांची नोंद नोंदवहीत ठेवली आहेत. परंतु फार पूर्वीपासून ती अद्ययावत केलेली नाहीत असे व्यवस्थापनाकडून सांगण्यात आले आहे.

अ) व्यवस्थापनाने जवळपास मागील सहा वर्षापेक्षा जास्त वर्षा पासून स्थिर मत्तांची प्रत्यक्ष तपासणी केलेली नाही. त्यामुळे स्थिरमत्तांची प्रत्यक्ष तपासणी किती कालावधीनंतर करणे बाबतची योग्यता पुरेशी नाही. परिणामी जी काही खरीखुरी तफावत असेल त्याचा शोध व्यवस्थापनाने घेतलेला नाही.

ब) कंपनीने संस्था दिर्घकाल चालू राहील या दर्जास परिणाम होईल अशाप्रकारे स्थिर मत्तेतील मोठ्या प्रमाणात मत्तांची विल्हेवाट चालू वर्षात केलेली नाही.

२. अ) आम्हाला दिलेल्या माहितीनूसार आणि खुलाशानुसार व्यवस्थापनाने लेख्यांच्या वर्षअखेरीस वृक्षशेती, फलोद्यान आणि इतर लागवडी वगळून वस्तुसूचींची प्रत्यक्ष तपासणी केलेली आहे. आमच्या मते, वृक्षशेती, फलोद्यान आणि इतर लागवडी याची वस्तुसूची ही वस्तूसूचीमधील ठळक भाग असताना त्यांची तपासणी केलेली नाही. आणि प्रत्यक्ष तपासणीची संख्याही योग्य नाही.

ब) कंपनीने वस्तूसुची बाबतचे नोंदी योग्य पध्दतीने ठेवलेल्या नाहीत. अनेक रोपणी केलेल्या वृक्षशेती आणि फलोद्यान यांची प्रत्यक्ष तपासणी चालू ठेवली नाही म्हणून जर काही त्रुटी असतील तर त्या कंपनीने निश्चित केलेली नाही.

३. आम्हाला दिलेल्या माहितीस अनुसरून कंपनीने कलम १८९ मधील तरतुदीनूसार घेतलेली किंवा दिलेली कर्जे बाबत नोंदवही ठेवलेली नाही. कायद्याच्या कलम १८९ नूसार कंपनीस किंवा कंपनीकडून संस्था किंवा इतर पार्टी यांचेकडून घेतलेली किंवा दिलेली कर्जे ही प्रतिभूत किंवा अप्रतिभूत बाबत तपशील या नोंदवहीत ठेवला जात असतो. त्यामुळे जर काही असे किंवा इतर दिलेली कर्जे असतील तर त्यावर आम्ही अभिप्राय देवू शकत नाही.

४. आम्हाला दिलेल्या माहितीनुसार आणि खुलाशानुसार आमचे मते कंपनीचा आकार आणि वस्तुसूची व मालमत्ता यांची खरेदी तसेच मालाची विक्री इत्यादी व्यवसाय पहाता अंतर्गत नियंत्रण पध्दत आणखीन वाढविण्याची आवश्यकता आहे. तथापि नियंत्रण पध्दतीतील मोठया प्रमाणात कमकुवतपणा सुधारीत करणेत सातत्याने अपयशी आहेत असे आमचे निदर्शनास आले नाही.

५. कंपनी कायद्याच्या कलम ७३ ते ७६ नूसार कंपनीने बाहेरील लोकांकडून कोणत्याही प्रकारच्या ठेवी स्विकारलेल्या नाहीत.

६. कायद्याच्या कलम १४८ (१) नूसार कंपनीने कोणतीही सर्व्हिस दिली असली तरी त्यास परिव्यय कागदपत्रे ठेवणेबाबत केंद्र शासनाने नमूद केलेले नाही.

७. **सांविधानिक देणी बाबत :-**

:

अ) सांविधानिक देणी बाबत कंपनीने एकत्रीकरण केलेली यादी खालीलप्रमाणे-

(अनुसूची क्र. ३ अ,ब,क,ड-मुद्दा क्र.ग पहा)

देणीबाबतचे स्वरुप	रक्कम (रु.)	देय रकमेचे संबंधित वर्ष	देय तारीख	अदा केलेली दिनांक
ऑक्युपन्सी किंमतीवरील व्याज	२,३६,९८,५०९.३७	१९६३ ते २०१८	दरवर्षी	अदत्त
ऑक्युपन्सी किंमतीची देय मूळ रक्कम	६०,८५,३२२.४७	१९६३ ते २०१४	लगेच	अदत्त
शासकीय कर्जे				
अ) व्याजी	२७,०९,७६,६८५	१९६४ ते २०१३	शासन निर्णयाप्रमाणे	अदत्त
ब) बिन व्याजी	२१,६०,७२,०००	१९६४ ते २०१३	शासन निर्णयाप्रमाणे	अदत्त
क) उपर्जित व्याज	१,३३,२१,९३,०४८	१९६४ ते २०१८	दरवर्षी	अदत्त
कामगार कल्याण निधी मुंबई	६,६५,१९३.७०	१९९५ ते २०१८	दरवर्षी	अदत्त
भाडे-५०% शासन निर्णयाप्रमाणे	१,०६,९३,१०६.३०	१९७० ते २०१८	दरवर्षी	अदत्त
पाटबंधारे विभाग (बिल प्राप्त नाहीत तरतूद केली आहे)	१,०४,१९,९४२.६९	२०१६ ते २०१८	लगेच	अदत्त
जमीन भाडे	२,२४,३३,८८८.६१	१९६३ ते १९८२	शासन निर्णयाप्रमाणे	अदत्त
वाद नसलेला कृषी आयकर	३,२८,१६,४९८	१९७२ ते १९८४	लगेच	अदत्त

ब) आम्हाला दिलेल्या माहितीनूसार भविष्य निर्वाह निधी, कपात केलेला कर, आयकर, जीएसटी/सेल्स टॅक्स/व्हॅट, जमीन महसूल स्थानिक कर, व्यवसाय कर, अशी इतर अनेक सांविधानिक देय रक्कमा वेळेवर अदा केलेल्या असून कसूरदार नाहीत.

क) ३० जून २००९ ते ३१ मार्च २०१८ या वर्षात/कालावधीत वापरमूल्याने दिलेल्या इमारती पासून मिळालेल्या वापरमूल्यावरील सेवा कर/जीएसटी देय रक्कम कंपनीने काढलेली नाही.

८. कंपनीने वित्त संस्था, बँका किंवा कर्जरोखे वितरीत करून कोणत्याही प्रकारचा निधी उभारलेला नाही. तथापि सन १९६३ पासून पगार खर्च व्यवस्थापन व दैनंदिन खर्च भागविणेकरीता महाराष्ट्र शासनाकडून कर्जे घेतलेली आहेत. अनुसूची ४अ प्रमाणे दि.३१ मार्च २०१८ रोजी रक्कम रु. १,८१,९२,४१,७३३/- कर्ज देय आहे. त्याशिवाय कॅनरा

बँकेकडून मिळणा-या भाडे रक्कमे पैकी ५० टक्के राज्य शासनास शासन निर्णयानुसार द्यावयाची आहे. सदर रक्कम ही अनुसूची ३ क इतर किरकोळ वित्तीय दायित्व यामध्ये समाविष्ट आहे. तथापि त्याबाबत महाराष्ट्र शासनाकडून रुजूवात केलेली नाही आणि म्हणून त्याबाबत खात्री देवू शकत नाही.

९. आम्हाला दिलेल्या माहिती नूसार कंपनीने दि. ३१ मार्च २०१८ रोजी संपणा-या वर्षात भांडवल किंवा कर्जे नव्याने घेतलेली नाहीत.

१० आमचे माहितीनूसार आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानूसार आमचे लेखापरिक्षण कालावधीत कंपनीने किंवा कंपनीमध्ये कंपनीमधील अधिकारी किंवा कर्मचारी यांचेकडून अफरातफरी केलेली अथवा नोंद झालेली नाही.

११. आम्हाला दिलेल्या माहितीनूसार आणि कंपनीचे नोंद पुस्तकावरील आमचे लेखापरिक्षणाच्या आधारे कायद्याचे अनुसूची ५ मध्ये नमूद केलेली १९७ नूसार कंपनीने दिलेले/तरतूद केलेले व्यवस्थापकीय मानधन यास आवश्यक मान्यता घेतलेली नाही. तथापि आम्हाला असे सांगण्यात आले की राज्य शासनाचे धोरणा नूसार व्यवस्थापकीय संचालक आणि इतर आधारस्तंभ अधिकारी यांना व्यवस्थापकीय मानधन अदा करण्यात येते.

१२. आमचे मते आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीस अनुसरून कंपनी ही पत कंपनी नाही. त्यानुसार आदेशातील मुद्या क्र. ३ (१२) लागू होत नाही.

१३. कायद्याचे कलम १७० नूसार संचालक आणि आधारस्तंभ व्यवस्थापकीय व्यक्ती आणि त्यांचे भागधारण बाबतचे नांदवही कंपनीने ठेवलेली नाही. तथापि कलम १८९ नूसार आवश्यक असलेली संचालकांचे हित संबंध असलेले कंत्राट/न्यायप्रविष्ट बाबतची नोंदवही ठेवलेली नाही. म्हणजेच कायद्याने आणि लेख्यांचे प्रमाणिकरण एएस १८ आणि १ले एस २४प्रमाणे आवश्यक असलेले संबंधित पार्टी व्यवहार बाबतचा तपशिलाची व्यवस्थापन सादरीकरण बाबतची पूर्तता कंपनीने केलेली नाही.

१४. आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरण यास अनुसरून आणि कंपनीच्या नोंदीचे आम्ही केलेल्या तपासणीचे आधारावर चालू वर्षात कंपनीने भागांची अधिमान्य वाटप किंवा खाजगी वर्ग किंवा पुर्ण किंवा अंशतः डिबेंचर मध्ये रूपांतरीत केलेले नाही.

१५. आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरण यास अनुसरून आणि कंपनीच्या नोंदीचे आम्ही केलेल्या तपासणीचे आधारावर संचालक किंवा संबंधित व्यक्ती यांचेशी अरोखीय देणे/घेणे व्यवहार केलेले नाहीत. म्हणून आदेशाचे मुद्या क्र. ३ (१५) लागू होत नाही.

१६. रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया १९३४ चे कायद्यान्वये ४५-आय खाली कंपनीची नोंदणी करणेची आवश्यकता नाही.

एन पी एस आर आणि असोसिएटस करीता
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी नं. : १०५५११ डब्ल्यु
सील **सही**
व्ही. एन. लाहोटी
भागीदार
सभासद नोंदणी नं. (१७०९५१)

ठिकाण : पुणे
दिनांक : २२-०३-२०१९

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे
(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी सारांशरुपात ताळेबंद

(रुपये लाखात)

	३१ मार्च २०१८ अखेर	३१ मार्च २०१७ अखेर
	रुपये	रुपये
कंपनीने काय मिळविले		
१. निव्वळ स्थिर मत्ता	५४६.३७	५६५.००
२. गुंतवणूकी	१४८.९८	१४८.९८
३. निव्वळ चालू मत्ता	(१,७००.८३)	(७८७.०४)
५. संचित तोटा	१९४७२.८९	२३,४४२.०८
एकूण मत्ता (निव्वळ)	**१८,४६७.४१**	**२३,३६९.०२**
कंपनीचे काय देणे.		
१. कर्जे	१८,१९२.४१	२३,०९४.०२
२. भरणा केलेले भाग भांडवल	२७५.००	२७५.००
३. एकूण गुंतविलेला ग़िधी	**१८,४६७.४१**	**२३,३६९.०२**

ठळक बाबी एका दृष्टीक्षेपात

(रुपये लाखात)

	अनुसूची	२०१७-२०१८	२०१६-२०१७
		रुपये	रुपये
व्यवहारातून मिळाले उत्पन्न	१३	१८०८.४३	१५५४.२४
इतर उत्पन्न	१४	३,८४०.४२	३१९.२२
एकूण..		५,६४८.८५	१,८७३.४६
व्याज, घसारा, कर पूर्व नफा/(तोटा)		४,६९७.२२	९७५.८२
व्याज		५४२.६६	८२२.८२
घसारा		१३.०८	१२.५९
मागील वर्षाचे संबंधित खर्च पूर्व नफा/(तोटा)		४,१४१.४८	१४०.४१
मागील वर्षाचे संबंधित खर्च		(१२४.८२)	(४५.६७)
कर पूर्व नफा/(तोटा)		४,०१६.६६	९४.७४
कर		४७.४७	४८.७०
करा नंतरचा नफा/(तोटा)		३,९६९.१९	४६.०४
संचित ग़फा/(तोटा)		(१९,४७२.८९)	(२३,४४२.०८)
भरणा केलेले भाग-भांडवल		२७५.००	२७५.००
गुंतविलेले भांडवल		(५,८७५.९६)	(१०,३७८.००)
वस्तु सूचीची उलाढालीशी टक्केवारी		१,६१४.३८	४६२.०९

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंद

(रूपये)

तपशिल	अनुसूची	३१ मार्च २०१८ अखेर	३१ मार्च २०१७ अखेर
१	२	३	४
१.सर्वसाधारण शेअर्स व दायित्वे			
(१) भागधारक निधी			
अ) भाग भांडवल	१	२७,५००,०००	२७,५००,०००
ब) राखीव व शिल्लक	२	(१,९४७,२८८,९७४)	(२,३४४,२०८,३४१)
क) भाग अधिकार पत्रापोटी जमा रक्कम		-	-
(२) देय भागापोटी जमा भाग अर्ज रक्कम		-	-
(३) चालू नसलेली दायित्वे	३		
अ) दिर्घ मुदतीची कर्जे	३a	-	-
ब) विलंब कर दायित्वे (निव्वळ)	३b	-	-
क) इतर दिर्घ मुदतीचे दायित्वे	३c	५३३,८१४,३१४	४८३,१२३,०९४
ड) दिर्घ मुदतीची तरतूदी	३d	-	-
(४) चालू दायित्वे	४		
अ) अल्प मुदतीची कर्जे	४A	१,८१९,२४१,७३३	२,३०९,४०२,११४
ब) व्यापारी देणी	४B	-	-
क) इतर चालू दायित्वे	४C	२८,१९८,०६१	३२,९२१,७५७
ड) अल्प मुदतीच्या तरतुदी	४D	९१,४४६,७२९	१२,७९७,५५०
एकूण		५५२,९११,८६३	६०१,५३६,२५४
२) स्थिरमत्ता			
चालू नसलेली मत्ता			
(१) (अ) स्थिरमत्ता			
१) दृष्य मत्ता	५	४९,२९६,०२१	५१,१५८,९५८
२) अदृष्य मत्ता		-	-
३) चालू भांडवली कामे	६	५,३४०,८५४	५,३४०,८५४
४) विकसीत अदृष्य मत्ता		-	-
(ब) चालू नसलेल्या गुंतवणूकी	७	१४,८९८,४३७	१४,८९८,४३७
(क) विलंब कर मत्ता (निव्वळ)		-	-
(ड) दिर्घ मुदतीची कर्जे व अग्रिम		-	-
(इ) इतर चालू नसलेली मत्ता	८	-	-
(२) चालू मत्ता			
(अ) चालू गुंतवणूक			
(ब) वस्तू सूची	९	११,२०२,००९	३३,६३५,१०२
(क) व्यापारी येणी	१०	४१०,९४७,८९३	४०७,९०७,२८१
(ड) रोख आणि रोखी समान	११	१९,६३९,८३०	५२,६०९,५८६
(इ) अल्प मदतीची कर्जे व अग्रिम	१२	४१,५८६,८२०	३५,९८६,०३६
(फ) इतर चालू मत्ता		-	-
एकूण..		५५२,९११,८६३	६०१,५३६,२५४

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे

कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक १९ पाहाव्यात.

मे. एन.पी.एस.आर.आणि असोसिएटस, सनदी लेखापाल यांचेकरिता.

सही/-
(सीए विवेक एन. लाहोटी)
भागीदार सभासद क्र. १७०९५१
दिनांक : २२-०३-२०१९

सही/-
(श्रीमती वर्षा लड्डा-उंटवाल)
मुख्य कार्यकारी (प्रशासन) /सचिव

सही/-
(आर.बी.भागडे, भा.प्र.से.)
व्यवस्थापकीय संचालक

सही/-
(सुहास दिवसे, भा.प्र.से.)
संचालक.

नफा-तोटा पत्रक

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचा नफा-तोटा लेखा.

(रूपये)

तपशिल	अनुसूची	२०१७-२०१८	२०१६-२०१७
१	२	३	४
१. व्यवहारातून मिळालेले उत्पन्न	१३	180,842,576	155,424,336
२. इतर उत्पन्न	१४	384,042,335	31,922,150
३. एकूण उत्पन्न (१+२)		564,884,911	187,346,486
४. खर्च			
वापरलेल्या सामानाची किंमत		-	-
व्यवहारातील खरेदीसाठा		-	-
विक्रीयोग्य मालाचे साठयातील बदल		-	-
व्यपारी साठा	१५	22431457	6,102,331
कर्मचारी कल्याण खर्च	१६	64,444,361	73,217,263
वित्त किंमत			
घ्सारा आणि विभ्ांगणी खर्च	५अ	1,307,676	1,258,686
इतर खर्च	१७	62,552,703	92,727,065
एकूण खर्च		150,736,197	173,305,345
५. अपवादात्मक आणि उल्लेखनिय बाबी आणि करा पुर्वीची नफा /(तोटा) (४ -३)		414,148,714	14,041,141
६. अपवादात्मक बाबी		-	-
१. मागील वर्षाचे संबंधित खर्च	१८	12,481,981	4,567,185
७. उल्लेखनीय बाबी आणि करा पुर्वीचा नफा / (तोटा) (५-६)		401,666,733	9,473,956
८. उल्लेखनीय बाबी		-	-
९. कर पुर्व नफा / (तोटा) (७-८)		401,666,733	9,473,956
१०. कर खर्च			
(१) चालू कर		4,747,366	4,870,000
(२) विलंब कर		-	-
११. चालू कालावधीतील व्यवहारापासून नफा / (तोटा) (९-१०)		396,919,367	4,603,956
१२. व्यवहारात खंड पडल्याने झालेला नफा / (तोटा)		-	-
१३. व्यवहारात खंड पडल्याने कर खर्च		-	-
१४.व्यवहारात खंड पडल्याने नफा (तोटा) (करा नंतर) (१२-१३)		-	-
१५.कालावधीतल नफा / (तोटा) (११-१४)		396,919,367	4,603,956
१६. सर्वसाधारण भ्ंगाची प्रत्येकी मिळकत		14,433.43	167.42
मूळ		14,433.43	167.42
जिरवलेले		-	-

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे **कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक १९ पाहाव्यात.**

मे. एन.पी.एस.आर.आणि असोसिएटस, सनदी लेखापाल यांचेकरिता.

सही/-	सही/-	सही/-	सही/-
(सीए विवेक एन. लाहोटी)	(श्रीमती वर्षा लड्डा-उंटवाल)	(आर.बी.भागडे, भा.प्र.से.)	(सुहास दिवसे, भा.प्र.से.)
भागीदार सभासद क्र. १७०९५१	मुख्य कार्यकारी (प्रशासन) /सचिव	व्यवस्थापकीय संचालक	संचालक.

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १, बाब क्रमांक १ (अ)

भाग भांडवल

तपशिल	३१ मार्च २०१८ अखेर	३१ मार्च २०१७ अखेर
	रुपये	रुपये
अधिकृत भाग भांडवल ३०००० सममूल्य भाग प्रत्येकी १००० रुपये	३०,०००,०००	३०,०००,०००
शासनाने विक्रीस काढलेले व अभिदत्त केलेले २७५०० सममूल्य भाग प्रत्येकी १००० रुपये महाराष्ट्र शासनाकडून विक्रीस काढलेले व अभिदत्त केलेले	२७,५००,०००	२७,५००,०००
एकूण..	**२७,५००,०००**	**२७,५००,०००**

अ) वर्षाच्या सुरूवातीची आणि अखेरील देय भाग भांडवलाचे ताळमेळ

तपशिल	३१ मार्च २०१८ अखेर		३१ मार्च २०१७ अखेर	
	भागांची संख्या	रुपये	भागांची संख्या	रुपये
वर्षाच्या सुरूवातीस	२७,५००	२७,५००,०००	२७,५००	२७,५००,०००
वर्षामध्ये वाटलेले	-	-	-	-
वर्षाच्या अखेरीस	२७,५००	२७,५००,०००	२७,५००	२७,५००,०००

ब) कंपनीच्या एकूण भागभांडवलापैकी ५ % पेक्षा जास्त भागभांडवल धारण करणारे भागधारकांचा तपशिल

भागधारकाचे ाव	३१ मार्च २०१८ अखेर		३१ मार्च २०१७ अखेर	
	भागांची संख्या	टक्केवारी	भागांची संख्या	टक्केवारी
राज्यपाल, महाराष्ट्र	२७,४९७	९९.९९%	२७,४९७	९९.९९%
एकूण	**२७,४९७**		**२७,४९७**	

----*----

अनुसूची क्रमांक २

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक २, बाब क्रमांक १ (ब)

राखीव व शिल्लक

तपशिल	३१ मार्च २०१८ अखेर	३१ मार्च २०१७ अखेर
	रुपये	रुपये
) अग्रिम तारण खाते	-	-
) सर्वसाधारण राखीव	-	-
) नफा-तोटा तक्त्यातील शिल्लक	-	-
ागिल ताळेबंदाप्रमाणे	(२,३४४,२०८,३४१)	(२,३४८,८१२,२९७)
ाधिक चालू वर्षातील/कालावधीतील नफा	३९६,९१९,३६७	४,६०३,९५६
अखेरील शिल्लक	(१,९४७,२८८,९७४)	(२,३४४,२०८,३४१)
एकूण..	(१,९४७,२८८,९७४)	(२,३४४,२०८,३४१)

टिप :-

चालू वर्षाचा नफा म्हणजेच २०१७-२०१८ यामध्ये भांडवली जमा/व्यवहार पासून मिळालेल्या उत्पन्नाचा समावेश आहे. तपशील खालीलप्रमाणे-

अ.क्र.	तपशिल		रक्कम (रु.)
अ.	व्यवहारापासून मिळालेले उत्पन्न		५,१४,३१,५७५
ब.	भांडवली जमा		३४,५४,८७,७९२
	१. दि. ११.०८.२०१७ चे शासन निर्णयानूसार रावळगांव मळ्यावरील जमीन ८५३.०६ एकर हि "महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ "यांना शेती संलग्न व्यवसाय विकसीत करणेकरीता हस्तांतरण केली.	३४,१३,३८,३१९	
	२. दि. २३.११.२०१७ चे शासन निर्णयानूसार चांगदेवनगर मळ्यावरील जमीन ९.१३ एकर हे "ग्रुप ग्रामपंचायत पुणतांबा रास्तापूर" यांना केंद्रीय पाणी शुध्दीकरण करीता हस्तांतरण केली.	१४,४४,३४३	
	३. दि. ०५.०३.२०१८ चे शासन निर्णयानूसार लक्ष्मीवाडी मळ्याची जमीन ८.०९ एकर ही "ग्रामपंचायत कोकमठाण" यांना केंद्रीय पाणी शुध्दीकरण करीता हस्तांतरण केली.	२७,०५,१३०	
			३९,६९,१९,३६७

-----*-----

अनुसूची क्रमांक ३ अ, ब, क, ड

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ३ अ, ब, क, ड

चालू नसलेली दायित्वे व तरतूदी

	३१ मार्च २०१८ अखेर	३१ मार्च २०१७ अखेर
	रुपये	रुपये
३अ) दिर्घ मुदतीची कर्जे	-	-
३ब) कर दायित्व	-	-
३) दिर्घ मुदतीची दायित्व		
१) माल खरेदीकरिता किरकोळ धनको	४,५३०,७९०	४,५३१,१००
२) मत्ता खरेदीकरिता किरकोळ धनको	१०,२०३,३१०	१०,२०३,३१०
३) सुरक्षा ठेवी	२६१,९६९,३२४	२३८,७२८,२३४
४) अनामत	१२६,५९६,८४६	९८,७६४,५१४
५) शासकीय देणी	६७,९१२,८६३	७७,७९७,६७०
६) कर्मचारी कल्याण खर्च		
६.१) सेवा उपदान (पुर्व व्यवस्थापन अंशदान सह)	१४,७०६	२,२०२,८६१
७) इतर किरकोळ धनको	६२,५८६,४७५	५०,८९५,३९७
एकूण-	५३३,८१४,३१४	४८३,१२३,०१४
३ड)दिर्घ मुदतीची तरतूदी	-	-
एकूण-	-	-

टिपा:

अ) दि. ३१/०३/२०१८ रोजीचे ताळेबंदात दिसत असलेल्या धनको, ठेवीदार आणि इतर जमा शिलकी याची धनको कडून रुजवात पत्रके मिळविलेली नाहीत. सदरची शिल्लकी रक्कमांची पडताळणी झालेली नसून मुख्य कार्यालय, मळे व साखर कारखाने यांचेमधील शिलकी रकमांचे समायोजन होणे बाकी आहे. विशेष म्हणजे सदरची बाब ही फार वर्षांपासूनची असल्याने अशा प्रकारची पडताळणी न झाल्यामुळे त्याचा वित्तीय तक्त्यांवरील परिणाम काढता येऊ शकत नाही.

ब) सदाशिवनगर मळयावरील ३४०५ एकर क्षेत्रांबाबत निवाडा झालेला नसल्यामुळे या जमिनीचे मूल्य काढता येत नाही. कृपया अनुसूची क्र. ५ टिप (ड) आणि (इ) पहा. त्यापैकी ११ एकर जमिन शासनाने संपादित केलेली असून त्यापोटी ३१/०३/२०१८ अखेर अंशत: रक्कम रूपये १.८९ लाख (मागील वर्षी रुपये १.८९ लाख)मिळालेली आहे. सदरील रक्कम निवाडया अभावी चालू नसलेली दायित्वेमध्ये "इतर किरकोळ धनको " या शिर्षकाखाली दाखविलेली आहे.

क) १४८० एकर जमिनीचे क्षेत्र शासनाने संपादन केलेले आहे. (कृपया अनुसूची क्र. ५ मधील टिपणी "इ" पहावी.) सदरच्या जमिनीच्या भरपाईच्या रकमेबाबत अद्याप निवाडा झालेला नसल्यामुळे त्याची तरतूद केलेली नाही. महामंडळास सदरील वर्षात सक्तीने संपादन केलेल्या जमिनीपोटी नुकसान भरपाईचा भाग म्हणून रक्कम निरंक प्राप्त झाली आहे. दिनांक ३१/०३/२०१८ अखेर पर्यंत भरपाईची एकूण मिळालेली रक्कम रू.४१६.८३ लाख (मागील वर्षी रू. ४१८.७२ लाख) एवढी आहे. सदरची रक्कम निवाडया अभावी चालू नसलेली दायित्वेमध्ये "इतर किरकोळ धनको " या शिर्षकाखाली दर्शविलेली आहे.

ड) इतर किरकोळ ऋणको यामध्ये १४ मळ्यावरील सन १९६४-६५ ते १९७०-७१ या कालावधील शासनास अदा करावयाची जमिनीच्या भाडयाची रक्कम रु. २.२४ कोटी चा समावेश आहे.

इ) कर्मचा-यांना लाभ-

* सेवा उपदानाच्या दायित्वाची लेखा पुस्तकात तरतूद करताना वर्षाच्या अखेरीस म्हणजेच दि. ३१-०३-२०१८ रोजी सर्व सेवानिवृत्त झालेले आहेत असे गृहीत धरून प्रत्यक्ष येत असलेले दायित्व त्यामध्ये पूर्व व्यवस्थापनाकडून येणे असलेल्या त्यांच्या हिश्याची रक्कम विचारात घेऊन सेवाउपदान दायित्वाची तरतूद केलेली आहे.

* वर उल्लेख केलेली कर्मचारी लाभाची (सेवाउपदान दायित्व) तरतूद ही विमागणक पध्दतीनुसार केलेली नाही.

स्थिर मत्तेच्या अनुसूचीत खालील मत्तांचा कि ज्यांच्या मालकी हक्काविषयी ज्यांचे व्यवहार अंतिम स्वरूपात पूर्ण करणे प्रलंबित आहेत अशा मत्तांचा समावेश होत नाही. सदरील मत्ता महामंडळाच्या ताब्यात असून ती वापरात आहे.

तपशिल	रूपये
जमिन व बिगर शेतकी जमिनीवरील इमारती	३४,१४,१४८
इतर मत्तां	१,१२,०६९
एकूण :-	३५,२६,२१७

ापि वर नमूद केलेल्या मत्तांवरील घसार रू.५४,९०६/- हा नफा-तोटा पत्रकामध्ये खर्ची टाकलेला असून चालू दायित्व या र्षकाखाली दाखविलेला आहे. रक्कम रूपये ३५,२६,२१७/- बाबतचा हिशोब झालेला नसल्याने रक्कम रूपये ३१,९९,५३७/- ायोजित झालेली नाही. फरक रक्कम रुपये ३,२६,८८०/- अनुसूची क्रमांक १९ मध्ये आकस्मिक दायित्वेमध्ये दर्शविली आहे.

शासकीय देय बाकी आणि देय यामध्ये खालील समावेश आहे.

तपशिल	२०१७-२०१८	२०१६-२०१७
बेलापूर कंपनीस वापरमूल्यावरील देय व्याज	०.००	१,२७,५७,९९५.००
भोगवटा मूल्यावरील व्याज	२,३६,९८,५०९.३७	२,३३,०२,९६३.३७
शासनास देय कर्ज व अग्रिम	०.००	०.००
सी.एम.आर निधी/ध्वज निधी/विमा/संघटना वर्गणी	२,२२२.६०	१७,८५१.६०
कामगार कल्याण निधी मुंबई	६,६५,१९३.७०	०.००
५० % कंनरा बँक वापरमूल्य शासनास देय	१,०६,९३,१०६.३०	९९,१०,३६४.३०
पाणिपट्टी	१,०४,१९,९४२.६९	१,०४,२३,२३७.६९
जमीन भाडे	२,२४,३३,८८८.६१	२,१३,८५,२५८.२८
एकूण	**६,७९,१२,८६३.२७**	**७,७७,९७,६७०.६४**

इतर किरकोळ धनको यामध्ये खालील समावेश आहे.

तपशिल	२०१७-२०१८	२०१६-२०१७
कामगार कल्याण निधी	०.००	६,६१,७९७.७०
बेलापूर कंपनीस वापरमूल्यावरील देय व्याज	१,३२,४५,९६१.००	०.००
वापरमूल्य	६९,५८,७३२.६२	७८,०४,२२७.९५
साखर कारखाने	२,०१,७४७.००	२,०१,७४७.००
संपादित जमीनीची किंमत जमा	४,१८,७१,७०५.००	४,१८,७१,७०५.००
संयुक्त शेती २०११-१२ व्यवस्थापन खर्च	३,०८,३२९.००	३,०८,३२९.००
इतर किरकोळ/अग्रिम	०.००	१०,६३२.७३
एचबी/वाहन कर्ज वसूली शासनास देय	०.००	३६,९५७.८१
एकूण	**६,२५,८६,४७४.६२**	**५,०८,९५,३९७.२४**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ४ अ

चालू दायित्वे - अल्प मुदतीची कर्जे

कर्जे (अप्रतिभूत)

	३१ मार्च २०१८ अखेर	३१ मार्च २०१७ अखेर
	रुपये	रुपये
अल्प मुदतीची कर्जे (अप्रतिभूत). महाराष्ट्र शासनाकडून घेतलेले		
अ) व्याज आकारण्यात येणारे	२७०,९७६,६८५	८१४,५११,६८५
ब) बिन व्याजी	२१६,०७२,०००	२१६,०७२,०००
अधिक (+)वरील कर्जावरील उपर्जित व देय असलेले व्याज	१,३३२,१९३,०४८	१,२७८,८१०,५०१
(रु.४८,७०.४९ लाख कर्जे रक्कम परतफेड करण्यास अगोदरच लागू झालेली आहे.		
एकूण..	१,८१९,२४१,७३३	२,३०९,४०२,११४

टिपाः-

१.महामंडळास दैनंदिन खर्च, व्यवस्थापन खर्च आणि पगार खर्च भागविण्याकरिता सन १९६३ पासून महाराष्ट्र शासनाने अल्प मुदतीचे व्याजी कर्ज परत करणेचे अटीवर दिलेली आहेत. आर्थिक तोटयामुळे कर्जाची आणि व्याजाची रक्कम महाराष्ट्र शासनास परत केली नाहीत. कर्ज आणि व्याज याबाबतची रुजूवात महाराष्ट्र शासनाकडून प्राप्त झालेली नाही.

२.सन २०१७-२०१८ या वर्षात रक्कम रु. ५४.३५ कोटी कर्जाची रक्कम महामंडळाने महाराष्ट्र शासनास परतफेड केली आहे.

----*----

अनुसूची क्रमांक ४ ब, क, ड

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ४ ब, क, ड

चालू दायित्वे व तरतूदी

	३१ मार्च २०१८ अखेर	३१ मार्च २०१७ अखेर
	रुपये	रुपये
४ब) व्यावसायिक दायित्वे	-	-
४ क) इतर चालू दायित्वे अ) कर्मचारी कल्याण खर्च		
१. वेतन व मजूरी	३,६१२,११३	४,३२१,६०४
२. अदत्त वेतन व मजूरी	५,२६९,०६५	४,३४६,११३
३. बोनस	२,७२०,०४१	७,५३२,७४२
४. भविष्य निर्वाह निधी कर्मचारी अंशदान	१९९,७५७	२७३,०८७
५. सेवा उपदाना	१,७११,८०७	-
६. भविष्य निर्वाह निधी व्यवस्थापन अंशदान	१५२,८८१	१३८,५९७
ब) इतर किरकोळ दायित्वे	३,०८४,२८५	२,१३२,६८१
क) शासकीय देणी व कर १. पट्टी व कर	११,००४,११०	१३,१११,३६५
२. व्हॅट/व्यवसाय कर	११५,७३२	११३,६१०
३. दूरध्वनी , विमा, इतर.	८२,८११	-
४. विज शुल्क	१६४,६५१	१५१,९५८
एकूण--	२८,१९८,०६१	३२,१११,७५७
४ ड) तरतूदी १) कृषि आयकरासाठी	३२,८१६,४९८	३२,८१६,४९८
२) सेवा उपदानासाठी	३५,०४१,०५५	४१,५८९,७६३
३) घसाऱ्यासाठी	३,०७६,३६२	३,०२१,४५६
४) आयकर	२०,५१२,८१४	१५,३६९,८३३
एकूण--	९१,४४६,७२९	९२,७९७,५५०

पा:-

) दि. ३१/०३/२०१८ रोजीचे ताळेबंदात दिसत असलेल्या धनको, मिळालेल्या आगाउ रक्कमा आणि इतर जमा शिलकी धनको डून रुजवात पत्रके मिळविलेली नाहीत. सदर जमा शिल्लकी रक्कमांची प्रलंबित पडताळणी आणि मुख्य कार्यालय, मळे व साखर ारखाने यांचेमधील शिलकी रकमांचे समायोजन झालेली नाही. पडताळणी न झाल्यामुळे त्याचा वित्तीय तक्त्यांवरील परिणाम सांगता ऊ शकत नाही. विशेष कारण म्हणजे सदरची बाब हि फार वर्षापासूनची आहे.

) अदत्त वेतन व मजूरी यामध्ये तीन वर्षापेक्षा जास्त काळ देय असलेल्या रू. ३९,०७,३०४/- (मागील वर्षी रू. ३२,३०,८१९) कमेचा समावेश आहे.

.) सन २०१७-२०१८ या अहवाल वर्षात रू. ४७.४७ लाखाची (मागील आर्थिक वर्षात रू. ४८.७० लाख) कार्यालयीन मारतीच्या मिळणा-या उत्पन्नावरच्या आयकराची तरतूद करण्यात आलेली आहे. वित्तीय वर्ष २०१७-२०१८ म्हणजेच (करनिर्धारण र्ष २०१८-२०१९) मधील प्रत्यक्ष आयकराचे दायित्व विचारात घेऊन तरतूद केलेली आहे. याबाबत आयकर पडताळणी आदेश किंवा ादग्रस्त बाब प्रलंबित नाहीत.

) महामंळास महाराष्ट्र कृषी आयकर कायदा मधील तरतूदीनुसार रक्कम रु.३२८.१६ लाख कृषी आयकर राज्य शासनास देय आहे. हामंडळाने सदर कृषी आयकराची रक्कम माफ करणेबाबतचा प्रस्ताव राज्य शासनास पाठविला आहे. माफी बाबत राज्य शास-नाकडून रुजूवात अद्याप मिळालेली नाही.

) **कर्मचा-यांना लाभ-**

उपभोग न घेतलेल्या रजेबाबत रजा रोखीकरणाचे दायित्व हे लेख्यांमध्ये रोखीचे तत्वावर केलेले आहे.

भविष्य निर्वाह निधी आणि कुटुंब निवृत्ती वेतन निधीची महामंडळाच्या हिश्याची तरतूद केली असून त्याच्या रकमा संबंधितांना भदा केलेल्या आहेत.

.) एकूण तरतूद रक्कम यामध्ये एक वर्षाखालील रु. ३,९८,४३,३२७/- , एक वर्षापेक्षा अधिक परंतु तीन वर्षापेक्षा कमी क्कम रु. १,१६,७१,६३७/- आणि तीन वर्षापेक्षा अधिक रक्कम रु. ३,९९,३१,७६५/- रकमेचा समावेश आहे. सदर तरतुदी या महामंडळाचे व्यवसायाचे स्वरुपानूसार चालू दायित्वे आणि चालू नसलेली दायित्वे असे वर्गीकरण केलेले नाही.

ग) इतर चालू दायित्वे मध्ये समाविष्ट असलेला तपशील खालीलप्रमाणे-

तपशिल	२०१७-२०१८	२०१६-२०१७
प्रवास खर्च इतर	४८,७९६.००	३९,८९४.००
युनियन वर्गणी	२,०५,२९४.००	०.००
वेद्यकीय बिले	६,१८४.००	८,५३७.००
कर्मचारी सह पतसंस्था	१,०१,७२७.००	१,०१,७२७.००
पुस्तके आणि वर्तमानपत्रे	९००.००	४९९.००
दूरध्वनी	०.००	१७,१४०.००
टपाल व टेलि.	३३४.००	१७०.००
आतिथ्य / अतिथीगृह	२,५९५.००	२,८२०.००
किरकोळ खर्च	४५,८३२.७३	११,०३३.००
बँक चार्जेस	०.००	६३२.५०
कायदे विषयक फी	३५,०००.००	०.००
दुरूस्ती व निगा	२००.००	४१०.००
अदा केलेल्या खर्चाची तरतूद	२५,३५,४२२.००	१८,४८,७१६.००
लेखापरीक्षण फी	७५,०००.००	७५,०००.००
भ. नि. ट्रस्ट लेखापरीक्षण फी	१८,०००.००	१५,०००.००
आयकर आणि टी.डी.एस. विवरण पत्र	९,०००.००	११,१०२.००
एकूण	३०,८४,२८४.७३	२१,३२,६८०.५०

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ५ बाब क्रमांक २ मत्ता (१) (अ) (१)

चालू नसलेली स्थिरमत्ता

(आकडे रुपयात)

अ.क्र	मत्ताचा तपशिल	एकूण गट				घसारा				निव्वळ गट	
		आरंभीची शिल्लक ०१-०४-२०१७ रोजी	या वर्षामध्ये भर समायोजने (+) २०१७-२०१८	या वर्षामध्ये वजावट (-)२०१७-२०१८	३१ मार्च २०१८ असल्याप्रमाणे शिल्लक (२+३+४)	३१ मार्च २०१७पर्यंत	२०१७-२०१८ या वर्षामध्ये समायोजने (+)	२०१७-२०१८ या वर्षामध्ये वजावट (-)	एकूण शिल्लक ३१ मार्च २०१८ (६+७-८)	३१ मार्च २०१८रोजी असल्या प्रमाणे	३१ मार्च २०१७ रोजी असल्याप्रमाणे
	१	२	३	४	५	६		८	९	१०	११
१	भू-विकासासह भूमी	२३,६१२,८९२	-	४९६,८०८	२३,११६,०८४	-	-	-	-	२३,११६,०८४	२३,६१२,८९२
२	जलसिंचन-विहीरी	१४,७२१,२१६	-	-	१४,७२१,२१६	५,४०१,९०४	२३६,०५६	-	५,६३७,९६०	९,०८३,२५५	९,३१९,३१२
३	रस्ते	१२८,२२३	-	-	१२८,२२३	७९,७१७	२,०६२	-	८१,७७९	४६,४४४	४८,५०६
४	इमारती व कुंपणे	३९,३२४,१६३	-	-	३९,३२४,१६३	२३,६०८,९७२	६४४,९३०	-	२४,२५३,९०२	१५,०७०,२६१	१५,७१५,१११
५	लिफ्ट पंप व यंत्रसामुग्री	१,१६५,७२३	-	-	१,१६५,७२३	१,०७८,६८२	२,६८३	-	१,०८१,३६५	८४,३५८	८७,०४१
६	फर्निचर व कार्यालयीन सामुग्री	३,७२७,२७३	१४२,५६०	-	३,८६९,८३३	३,२३०,३७९	८१,००५	-	३,३११,३८४	५५८,४४९	४९६,८९४
७	प्रयोगशाळा, व्हेंटरनरी व दुग्धशाळा सामुग्री	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८	इतर यंत्रसामुग्री (डिझेल टाकी)	७६,५३९	-	-	७६,५३९	७२,७१२	-	-	७२,७१२	३,८२७	३,८२७
९	वाहने	६,१७१,१४४	-	-	६,१७१,१४४	४,२९५,८४८	२८६,०३३	२५५,९२०	४,८३७,८०१	१,३३३,३४३	१,८७५,२९६
१०	ट्रॅक्टर्स अवजारे व सुटे भाग	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण	८८,९२७,१७२	१४२,५६०	४९६,८०८	८८,५७२,९२४	३७,७६८,२१४	१,२५२,७६९	२५५,९२०	३९,२७६,९०४	४९,२९६,०२१	५१,१५८,९५८
	मागील वर्षी एकूण..	९१,१८५,५७१	१७२,२००	२,४३०,५९९	८८,९२७,१७२	३८,३४४,५५०	१,२०३,७८०	१,७८०,११६	३७,७६८,२१४	५१,१५८,९५८	५१,१५८,९५८
	अधिक : वादग्रस्त मत्तावरील घसारा						५४,९०६				
	एकूण घसारा						१,३०७,६७५				

टिपा:-

अ) स्थिर मत्ता ही एकूण किंमत मधून एकूण संचित घसारा वजा जाता निव्वळ दर्शवित आहे. किंमतीमध्ये खरेदी किंमत व ज्या उद्देशाकरीता वापरावयाची आहे, त्या चालू स्थितीत आणणेसाठी केलेला सर्व प्रत्यक्ष खर्च तसेच त्यासंबंधी जकात आणि ना परतावा कर याचा समावेश आहे. चालू आर्थिक वर्षात स्थिरमत्तेचे पुर्नमूल्यांकन केलेले नाही.

ब) स्थिर मत्तेच्या अनुसूचीत जमिनी व बिगर शेतकी जमिनीवरील इमारती रूपये ३४,१४,१४८/- आणि इतर मत्तां रूपये १,१२,०६९/- (एकूण रूपये ३५,२६,२१७/-) समावेश नाही कारण त्याची मालकी हक्का विषयीचे हक्क आणि व्यवहार पूर्ण झालेले नाहीत. सदरील मत्ता महामंडळाच्या ताब्यात असून ती वापरात आहे.

तथापि नफा-तोटा पत्रकामध्ये दर्शविलेला रू.५४,९०६/- घसारा हा वर नमूद केलेल्या मत्तांवर आकारलेला आहे. संचित घसारा हा चालू दायित्व या शिर्षकाखाली दाखविलेला आहे. रूपये ३५,२६,२१७/- किंमती बाबतचा निर्णय व्हावयाचा असून त्यापोटी दिलेला एकूण अग्रिम रूपये ३१,९९,५३७/- अद्याप समायोजित व्हावयाचा बाकी आहे. [कृपया अनुसूची ३ अ, ब, क ,ड टिप (फ) पहावी].

क) सदाशिवनगर मळ्याचा निवाडा अद्यापी जाहीर न झाल्यामुळे त्या मळ्यावरील जमिनीचे (त्यावरील पक्क्या व कच्च्या बांधकामासह) मूल्य उपलब्ध नाही. तथापि , महाराष्ट्र शासनाच्या आदेशानुसार वरील मळ्याबाबत (सदाशिवनगर) महामंडळाने माजी खंडक-यांना रूपये ७,६३,७९७/- एवढी रक्कम तदर्थ खंड म्हणून अदा केलेली आहे. सदरील रक्कम नि-वाडयापोटी समायोजित करावयाची असल्याने सदर रक्कम " चालू भांडवली कामे " या शिर्षकाखाली मत्तापोटी अग्रिम म्हणूल दाखविलेली आहे. (कृपया अनुसूची क्र. ६ पहावी.)

ड) सदाशिवनगर मळ्यावरील ३४०५ एकर जमिनीपैकी ६८१ एकर जमीन माजी खंडक-यांना प्रदान केलेली आहे. आणि ११ एकर जमिन शासनाने संपादन केलेली आहे.

इ) इतर १३ मळ्यांच्या (सदाशिवनगर मळा सोडून) ताब्यात असलेल्या जमिनी बाबतची स्थिती खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	तपशील	सदाशिवनगर सोडून एकर	सदाशिवनगर एकर	एकूण एकर
१	ताब्यात व वापरात असलेली	४१,८८४	९७२	४२,८५६
२	दि. ३१.०३.२०१८ पर्यंत एकूण वाटप झालेले क्षेत्र २३५१५ एकर (टिपणी नं. य पहा)	२४,४८१	१,७४१	२६,६२२
३	माजी खंडकऱ्यांना देण्यात आलेली	१३,५८०	६८१	१४,२६१
४	संपादित/विक्री/शासनाने कमी केलेली	१,८८६	११	१,८९७
	एकूण :-	**८२,८३१**	**३,४०५**	**८५,६३६**

फ) जमिनीची किंमत /मूल्य, अध्यादेश इ. या संबंधी शासन आदेश किंवा अंतिम निर्णय झालेला नसल्यामुळे वरील परिच्छेदात दाखविलेली मालमत्ता ही ताळेबंदामध्ये दाखविलेली असली तरी त्यामध्ये बदल होण्याची शक्यता आहे व त्यानुसार त्याचा परिणाम महामंडळाच्या नफा-तोटा पत्रकावर होणार आहे.

ग) ताळेबंदामध्ये दर्शविलेले जमिनीचे मूल्य हे निरनिराळे अधिकारात संपादित केलेल्या जमिनीचे मूल्य विचारात न घेता दर्शविलेले आहे.

य) महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) अधिनियम १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र.१७/२००३ अन्वये दुरुस्त करण्यात आला आहे. या दुरुस्तीमुळे ज्या माजी खंडक-यांनी त्यांच्या जमिनी साखर उद्योगास खंडाने दिल्या होत्या आणि ज्या जमिनी यानंतर महामंडळाकडे देण्यात आल्या आहेत अशा खंडक-यांना आता एका कमाल मर्यादेपर्यंत जमिनी परत करणे हे अधिकृत झाले आहे. महाराष्ट्र अधिनियम क्र.१७/२००३ च्या घटनात्मक कायदेशीपणाबद्दल प्रातिनिधीक कामगार संघटनांनी मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठात याचिका क्रमांक २९७८/२००३ ची दाखल करून हरकत घेतली होती. मे. उच्च न्यायालयाने सदरची याचिका दिनांक २३/९/२००५ च्या निर्णयाद्वारे रद्द केली. प्रातिनिधीक कामगार संघटनांना मे. उच्च न्यायालयाचा सदरचा निर्णय मान्य न झाल्यामुळे त्यांनी मे. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली येथे अपिल क्रमांक ४६२/२००८ चे दाखल केले होते. मे. सर्वोच्च न्यायालयाने सदरचे अपिल दिनांक ३० ऑगस्ट २०११ चे निर्णयान्वये रद्द केले आहे.

वरील निर्णय विचारात घेता माजी खंडक-यांना महामंडळाच्या ताब्यात असलेल्या जमिनी एका कमाल मर्यादेपर्यंत परत करणेचे अधिकृत झाले असून अशा माजी खंडक-यांना जमीन वाटप करण्याच्या हेतूने राज्य सरकारने तेरा मळयाकरिता वेगवेगळया तारखेचे शासन निर्णय काढलेले आहेत. महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) कायदा कलम २८-१ अअ (३) मधील तरतूदीनुसार शासन जमीन वाटप करीत आहे. दिनांक ३१/०३/२०१८ पर्यंत २३५१५ एकर क्षेत्राचे खंडक-यांना प्रत्यक्ष वाटप झाले आहे. तथापि, या प्रक्रियेत प्रत्यक्ष वाटप झालेले जमिनीचे एकूण क्षेत्र हे जमी-न वाटपाची प्रक्रिया पुर्ण झाल्यानंतरच उपलब्ध होईल. ताळेबंदात दर्शविलेली जमीन किंमत ही खंडक-यांचे जमीन व्यतिरिक्त असल्याने जमीनीत झालेल्या बदलामुळे त्याचा काहिही परिणाम होत नाही.

ज) कलम एएस-२८ प्रमाणे वापरण्याजोगी नसलेली मत्ता रु. ३,८२७/- (मागील वर्षी रु. ३,८२७/-) आहे.

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ५ अ

चालू नसलेली स्थिरमत्ता

	३१ मार्च २०१८ अखेर	३१ मार्च २०१७ अखेर
	रुपये	रुपये
१. दृश्यं मत्तांवरील वर्षाकरीता घसारा आणि तरतूदी	१,२५२,७७०	१,२०३,७८०
२. वादग्रस्त मत्तांवरील घसारा (अनुसूची ५ नोट नं. ब) पहा	५४,९०६	५४,९०६
एकूण--	१,३०७,६७६	१,२५८,६८६

-----*-----

अनुसूची क्रमांक ६

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ६ बाब क्रमांक २-मत्ता (१)(अ) (३)

चालू नसलेली मत्ता - चालू भांडवली कामे

	३१ मार्च २०१८ अखेर	३१ मार्च २०१७ अखेर
	रुपये	रुपये
चालू भांडवली कामे	-	-
मालमत्तेपोटी दिलेला अग्रिम	५,३४०,८५४	५,३४०,८५४
एकूण ..	५,३४०,८५४	५,३४०,८५४

टिप :-

मत्ता खरेदी पोटी दिलेला अग्रिम रु. ५३,४०,८५४/- हा तीन वर्षापेक्षा अधिक वर्षापूर्वीचा आहे. प्रमाणभूत तज्ञांकडून सदर जमिनीची किंमत/मुल्य व निवाडा इ. बाबत अंतिम निर्णय झालेला नाही.

----*----

अनुसूची क्रमांक ७

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ७ बाब क्र. २ वित्त (२) (अ)

चालू नसलेली गुंतवणूकी

	३१ मार्च २०१८ अखेर	३१ मार्च २०१७ अखेर
	रुपये	रुपये
गुंतवणूकी (परिव्यय मूल्याुसार)		
अ) शासकीय बंद पत्रामधील इतर गुंतवणूकी (नमूद न केलेल्या)		
१) राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे (वेगवेगळया दर्शनी किंमतीची प्रमाणपत्रे)	३१,४१७	३१,४१७
ब) व्यावसायिक गुंतवणूकी (ामूद ा केलेल्या)		
१) श्री शुंकर स.सा.का.लि.सदाशिवनगरचे १,२०० पुर्ण पणे भरणा केलेले प्रत्येक ५०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	६,०००,०००	६,०००,०००
२) गंगापूर स.सा.का.लि.गंगापूरचे ५०० पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी १००० रुपयांचे सममूल्य भाग	५००,०००	५००,०००
३)श्री छत्रपती स.सा.का.लि., भवानीनगरचे १. पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी ३०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	३,०००	३,०००
४) सोमेश्वर स.सा.का.लि. १३३ पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी ५०००/- रुपयोचे सममूल्य भाग	६६५,०००	६६५,०००
५) माळेगांव स.सा.का.लि. १५३७ पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी ५०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	७,६८५,०००	७,६८५,०००
६) कोपरगांव स.सा.का.लि.एक पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी५०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	५,०००	५,०००
७) मे. मुळा प्रवरा विद्युत सहकारी सोसायटी लि., श्रीरामपूरचे १७५२ पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी २५/- रु. चे सममूल्य भाग (मागील वर्षी १७५२)	४,२००	४,२००
८) विविध कार्यकारी सोसायटी कळंबचे दोन पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी रु. १०/- चे समूल्य भाग.	२०	२०
क) इतर		
८.५ टक्के दराशी महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाची ऋणपत्रे (ताळेबंदावर सही करण्याच्या तारखेपर्यंत म. रा. वि.म. कडून ऋणपत्रे मिळालेली नाहीत)	४,८००	४,८००
	१४,८९८,४३७	१४,८९८,४३७
एकूण ..	१४,८९८,४३७	१४,८९८,४३७
एकंदरीत नमूद न केलेल्या गुंतवणूकी परिव्यय		

टिपा :-

१. व्यवस्थापनाचे मते नमूद न केलेल्या गुंतवणूकी या गुंतवणूक केलेल्या कंपनीच्या व्यवस्थापनात बदल झाले असले तरी त्या वसूल होणा-या आहेत.

२. गुंतवणूक केलेल्या गुंतवणूकीतील घट निश्चित करता येत नसल्याने गुंतवणूकीच्या किंमतीमधील घट बाबत तरतूद केलेली नाही.

३. गुंतवणूक रक्कम ही प्रत्यक्ष गुंतविलेल्या किंमती इतकी दर्शविली आहे. व्यवस्थापनाच्या मतानुसार गुंतवणूकीचे मूल्यात होणारी घटीची तरतूद ही तात्पुरत्या स्वरूपाची नसेल तरच केली जावी असे आहे.

४. मुळा प्रवरा इलेक्ट्रीक सहकारी सोसायटी लि., श्रीरामपूर हि महाराष्ट्र राज्य विद्यूत पुरवठा कंपनी लि. ने ताब्यात घेतली आहे. तपशीला अभावी गुंतवणूकीबाबतची नुकसान भरपाई लेख्यामध्ये घेतलेली नाही.

५. राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे महामंडळाचे ताब्यात नाहीत. त्यामधील घट बाबतची तरतूद केलेली नाही.

----*----

अनुसूची क्रमांक ८

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची
अनुसूची क्रमांक ८, बाब क्रमांक २ मत्ता (१) (य)
इतर चालू नसलेली मत्ता

	३१ मार्च २०१८ अखेर	३१ मार्च २०१७ अखेर
	रुपये	रुपये
भविष्य कालीन महसूली खर्चाचाखर्ची न टाकलेला हिस्सा		
१) उपसा जलसिंचन योजना	५,१६३,३८२	५,१६३,३८२
वजा-शंकास्पद समजलेले	५,१६३,३८२	५,१६३,३८२
एकूण ..	-	-

----*----

अनुसूची क्रमांक ९

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची
अनुसूची क्रमांक ९ बाब क्रमांक २ मत्ता (२)(ब)
वस्तुसूची

	३१ मार्च २०१८ अखेर	३१ मार्च २०१७ अखेर
	रुपये	रुपये
वस्तुसूची **(बाब क्रमांक ४ सोडून व्यवस्थापनाने प्रमाणित व मूल्यनिर्धारित केल्याप्रमाणे)**		
१) परिव्यय मूल्यानुसार सामान व सुटे भाग		
२) परिव्यय मूल्यानुसार रास्त भाव दुकानातील वस्तूंचा साठा	४०,४२६	४२,०६२
३) उभी पिके-		-
वृक्षशेती, फलोद्यान परिव्यय मूल्य वजा विक्रीची किंमती.	११,१६१,५८३	३३,५९३,०४०
एकूण ..	११,२०२,००९	३३,६३५,१०२

टिपा :-

अ) वस्तूसूचीमध्ये फक्त इंधन व ऑईल असून त्यामुळे त्याचा संख्यात्मक तपशील दाखविणे शक्य होत नाही.

ब) सामान, सुटे भाग, या साठयांचे मुल्यांकन हे प्रत्यक्ष किंमत किंवा निव्वळ मिळणारी किंमत यापैकी जी कमी असेल त्याप्रमाणे केले आहे.

क) वृक्ष शेती आणि फलोद्यान यांचे मुल्यांकन हे प्रत्यक्ष मिळणारे आहे.

----*----

अनुसूची क्रमांक १०

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १०, बाब क्रमांक २ मत्ता (२) (क)

व्यापारी येणे

	३१ मार्च २०१८ अखेर		३१ मार्च २०१७ अखेर	
	रुपये		रुपये	
किरकोळ ऋणको (अप्रतिभूत व उचित) समजण्यात आलेले याशिवाय वेगळे म्हटलेले असेल तर)				
१) ६ महिन्यांपेक्षा कमी काळ थकलेल्या अदत्त रकमा		११,२७४,८०८		४,०१३,८७३
२) ६ महियांपेक्षा अधिक काळ थकलेल्या अदत्त रकमा				
(अ) उचित समजलेले	३९९,६७३,०८५		४०३,८९३,४०८	
(ब) शंकास्पद समजलेले	१०१,३५६,९७७		१०१,३५६,९७७	
	५०१,०३०,०६२		५०५,२५०,३८५	
वजा : शंकास्पद कर्जासाठी तरतूद	१०१,३५६,९७७		१०१,३५६,९७७	
		३९९,६७३,०८५		४०३,८९३,४०८
एकूण ..		४१०,९४७,८९३		४०७,९०७,२८१

टिपा :-

अ) ३१ मार्च , २०१८ रोजी ताळेबंदामध्ये शिलकी दाखविलेल्या ऋणको कडून रूजवातपत्रके मिळविलेली नाहीत. सदरची त्याची पडताळणी झालेली नसून मुख्य कार्यालय, मळे व साखर कारखाने यांच्यामधील शिलकी रकमांचे समायोजन झालेले नाही. पडताळणी न झाल्यामुळे त्याचा वित्तीय तक्त्यावरील परिणाम सांगता येऊ शकत नाही. विशेष कारण म्हणजे सदरची बाब ही फार वर्षापासूनची प्रलंबीत आहे.

* किरकोळ ऋणको (शंकास्पद येणे रक्कमा वजा करुन) मध्ये रु. १,१२,७४,८०८/- हे सहा महिन्यापेक्षा कमी आणि रु. ११,५९,४०,५२३/- हे सहा महिन्यापेक्षा जास्त व तीन वर्षापेक्षा कमी तसेच रु. २८,३७,३२,५६२/- हे तीन वर्षापेक्षा जास्त कालावधीचे आहेत. किरकोळ ऋणको मधील तीन वर्षापेक्षा जास्तीचे रक्कमेमध्ये रु. १००.६७ लाख (मागील वर्षी रु. ८५.७३ लाख) हे तीन वर्षापेक्षा जास्तीचे असूनही वसूली करीता कायदेशीर कार्यवाही केलेली नसून त्याचा समावेश आहे.

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची
अनुसूची क्रमांक ११, बाब क्रमांक २ वित्त २ (ड)
रोख व रोखी समान

	३१ मार्च २०१८ अखेर		३१ मार्च २०१७ अखेर	
	रुपये		रुपये	
रोख व बँकातील शिल्लक				
हाती असलेली रोख रक्कम / धनादेश व तिकिटे (हाती असलेल्या धनादेशासह रू.काही नाही)		५६,८७२		७२,२९९
अनुसूचित बँकामध्ये -				
चालू खात्यामध्ये		२,८६१,९४०		२,८१२,४५६
बचत खात्यामध्ये		४१९,९६४		४,२२४,८३१
ठेव खात्यामध्ये		१६,३०१,०५४		४५,५००,०००
१. कॅनरा बँक	१०,४००,०००		११,५००,०००	
२. स्टेट बँक ऑफ इंडिया	१४५,०६५		९,५००,०००	
३. सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	५,७५५,९८९		२४,५००,०००	
अनुसूचित नसलेल्या बँकामधील चालू खाले	चालू वर्षातील कमाल शिल्लक	-	चालू वर्षातील कमाल शिल्लक	-
मार्गस्थ वित्त प्रेषण		-		-
एकूण ..		१९,६३९,८३०		५२,६०९,५८६

----*----

अनुसूची क्रमांक १२

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १२, बाब क्रमांक २ मत्ता (२) (इ)

अल्प मुदतीची कर्जे व आगाऊ रकमा

	३१ मार्च २०१८ अखेर		३१ मार्च २०१७ अखेर	
	रुपये		रुपये	
कर्जे व आगाऊ रक्कमा				
(अप्रतिभूत व उचित समजण्यातआलेले याशिवाय वेगळे)				
१) रोखीत वा वस्तुरुपात वसूली योग्य असलेल्या किंवा मिळणाऱ्या किंमतीच्या आगाऊ रकमा				
अ) उचित समजलेले प्रतिभूत		८,०३०,०००		८,०३०,०००
ब) उचित न समजलेले अप्रतिभूत			२१,१०८,६७४	
	२६,७०७,८३८			
शंकास्पद समजलेले	५९६,३८३		५९६,३८३	
	२७,३०४,२२१		२१,७०५,०५७	
वजा- शंकास्पद आगाऊ रकमांसाठी	५९६,३८३		५९६,३८३	
		२६,७०७,८३८		२१,१०८,६७४
२) सभासदांची कपात केलेली बिनपरतीची ठेव, मुदत ठेव				
अ) गंगापूर स.सा.का.लि. गंगापूर	२,७७८,७६९		२,७७८,७६९	
ब) शंकर स.सा.का. लि. सदाशिवनगर	१,६१९,८४६		१,६१९,८४६	
क) माळेगांव स.सा.का.लि.	१०,८२३		१०,८२३	
ड) सोमेश्वर सह.सा.का.लि.	२,६१७		२,६१७	
इ) श्री छत्रपती स.सा.का.लि.	२१५,८९४		२१५,८९४	
		४,६२७,९४९	४,६२७,९४९	४,६२७,९४९
३) किरकोळ ठेवी (सुरक्षा ठेव)		२,२२१,०३३		२,२१९,४१३
एकूण..		४१,५८६,८२०		३५,९८६,०३६
*** कर्ज व आगाउ रकमांमध्ये खालील बाबींचा समावेश आहे.**				
(शंकास्पद येणी सोडून)		-		-
संचालकांकडून येणे		-		-
कमाल येणे रक्कम		-		-
अधिकाऱ्यांकडून येणे		-		-
कमाल येणे रक्कम				

टिपा :-

अ) बिन परतची ठेव म्हणजे सहकारी साखर कारखान्यांनी ऊस विक्री निधीतून त्यांचे उपविधी व नियमावलीनुसार कपात केलेली रक्कम त्यांनी त्यांचेकडे ठेवून घेतली असून सभासदत्व रद्द केलेनंतर मिळणारी आहे.

ब) व्यवस्थापनाचे मते न्यायालयाने कंत्राटदाराच्या बाजूने हुकूमनामा (मे २००४) केला. त्यास स्थगिती देण्याकरिता रक्कम रुपये ८०.३० लाख न्यायालयात भरणा केली असून त्याची वसूली रोख किंवा वस्तूरुपात होईल म्हणून ती प्रतिभूत आहे असे विचारांत घेऊन "चालू मत्ता, कर्जे आणि आगाऊ रकमा - उचित समजलेले प्रतिभूत" शिर्षकाखाली दाखविले आहेत.

क) दि. ३१/०३/२०१८ रोजीचे ताळेबंदात दिसत असलेल्या पार्टी (येणी) आणि इतर यांचे येणे नांवे शिल्लकी रकमांबाबत रुजूवातपत्रके मिळविलेली नाहीत. सदरची येणे शिल्लकीची पडताळणी झालेली नसून मुख्य कार्यालय, मळे व साखर कारखाने यांचेमधील येणे शिल्लकी रकमांचे समायोजन झालेले नाही. पडताळणी न झाल्यामुळे त्याचा वित्तीय तक्त्यांवरील परिणाम सांगता येऊ शकत नाही. विशेष कारण म्हणजे सदरची बाब ही फार वर्षापासूनची आहे.

ड) कर्जे व आगाऊ रकमा मध्ये एक वर्षापेक्षा कमी रक्कम रु. ५२,४६,७१२/- एक वर्षापेक्षा जास्त असलेली आणि तीन वर्षापेक्षा कमी रक्कम रु . १,१६,०७,३७५/- आणि तीन वर्षापेक्षा अधिक काळ असलेली रक्कम रु.२,४७,३२,७३३/- यांचा समावेश आहे.

----*----

अनुसूची क्रमांक १३

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १३ बाब क्र. १

कंपनीने केलेल्या व्यवहारातून मिळालेल्या उत्पन्नाची माहिती

	२०१७-२०१८	२०१६-२०१७
	रुपये	रुपये
व्यवहारातून मिळालेले उत्पन्न		
अ. संयुक्त शेती	१८०,०४३,०५२	१५४,१३४,४४४
ब. वृक्षशेती फळे	७९९,५२४	१,२८९,८९२
एकूण	१८०,८४२,५७६	१५५,४२४,३३६

टिप :-

अ) संयुक्त शेती कार्यक्रमापासून मिळणारे उत्पन्न हे करारानुसार आणि उपर्जित तत्वानुसार लेख्यांमध्ये दाखविले आहे.महामंडळाने सन २०१७-२०१८ मध्ये नव्याने संयुक्त शेती मळयावर राबविल्याने संयुक्त शेती पासून मिळणारे उत्पन्नात मागील वर्ष २०१६-२०१७ शी तुलना करता रू. २५९.०९ लाखाने वाढ झालेली आहे.

क) सन २०१७-२०१८ मध्ये वृक्ष शेती आणि फलोद्यान पासून मिळणार उत्पन्नात मागील वर्ष म्हणजेच २०१६-२०१७ शी तुलना करता रू. ४.९० लाखाने घट झालेली आहे.

----*----

अनुसूची क्रमांक १४

३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १४ बाब क्र. २

इतर उत्पन्न बाबतची माहिती.

	२०१७-२०१८	२०१६-२०१७
	रुपये	रुपये
इतर उत्पन्न-		
१. मिळालेले व्याज (एकूण) (वजा केलेला कर नाही)		
१.१. चालू गुंतवणूकीवरील व्याज (वजा केलेला कर रु. ३,२०,८८३/- मागील वर्षी रु.७,९१,१७३/-)	६,१९४,७८९	४,२८२,०९१
२. इतर व्याज	२,५५७,६१८	२८०,०६९
३. हस्तांतरण मत्तावरील उत्पन्न	३४५,४८७,७९२	८३४,२१०
४. जागा वापरमूल्ये	२३,८४०,२००	२३,४८१,२९९
५. संकीर्ण उत्पन्न	५,९६१,९३६	३,०४४,४८१
एकूण	३८४,०४२,३३५	३१,९२२,१५०

टिप :-

अ) इतर उत्पन्न

* **घरभाडे पासूनचे उत्पन्न.**

घरभाडे पासूनचे उत्पन्न हे वापरमूल्य करारानुसार आणि उपर्जित तत्वानुसार दर्शविलेले आहे.

* **व्याजापासूनचे उत्पन्न.**

गुंतवणूकीवरील व्याज आणि इतर व्याजा पासून मिळणारे उत्पन्न हे संबंधीत लागू असलेल्या दरानुसार उपर्जित तत्वानुसार दर्शविलेले आहे.

* **विलंबाने आलेल्या ऊस रक्कमेवरील व्याजापासून मिळणारे उत्पन्न.**

सन्माननीय न्यायालय आदेश (स्पेशल दिवाणी दावा नं. ४७/२००६) नुसार विलंब झालेल्या ऊस रकमेवरील व्याजापासून मिळणारे उत्पन्नाची वसुली शंकास्पद असल्याने तरतुद केलेली नाही. बेलापूर शुगर अॅण्ड अलाईड इंडस्ट्रीज लि. यांचे विरुध्द महामंडळाने मा. दिवाणी - न्यायाधिश (वरीष्ठ स्तर), श्रीरामपूर यांचेकडे स्पेशल दिवाणी दावा नं. २००६ चा ४७ दाखल केला होता. मा.दिवाणी न्यायाधिश वरीष्ठ स्तर यांनी महामंडळाचे बाजूने अंशतः हुकूमानामा दिला आहे. सदरील हुकूमानामास अनुसरुन महामंडळाने दरखास्त म्हणजेच हुकूमानामा कार्यवाही अर्ज नं. ०३/२०१२ मा. दिवाणी न्यायाधिश वरीष्ठ स्तर, श्रीरामपूर यांचेकडे केले आहे. महामंडळाने कार्यवाही अर्जात १८ टक्के प्र.व. प्रमाणे चक्रवाढ व्याजाची हक्काची मागणी केली आहे.

ब) संकीर्ण उत्पन्न रु. ५९,६१,९३६/- मध्ये जूने भंगार सामान, गवत/चराई विक्री आणि इतर म्हणजेच माहिती अधिकार फी, दंड, नुकसान भरपाई, रेशन नफा, पाईपलाईन आणि प्लॉट रस्ते - पाणी चार्जेस, सुरक्षा वसूली इ. चा समावेश आहे.

संकीर्ण उत्पन्नाचा तपशील खालीलप्रमाणे :-

अ. क्र.	तपशिल	रुपये
१	निविदा फॉर्म विक्री	४,९५४७३.००
२	माहिती अधिकार	१,०८२.००
३	व्याज, दंड/नियमभंग/नुकसान / वसूली	५,९३,०८९.०४
४	ना हरकत प्रमाणपत्र	१४,१०१.००
५	संयुक्त शेतीची जप्त सुरक्षा ठेव	३९,०३,६२८.३५
६	लिलाव / इतर ठेवी जप्त	२००.००
७	पाईप लाईन आणि प्लॉट रस्ते	१,५२,४२५.००
८	इतर /स्टॉल वापरमूल्य	५,१५,२०१.४१
९	जुने भंगार सामान विक्री	१,५७,०४०.००
१०	पाणी आकार टँकर भाडे	१५,३२१.००
११	कंपोष्ट खत	४४,०००.००
१२	चराई / गवत विक्री	५०,३७५.००
१३	सुरक्षा वीज व पॉवर	२०,०००.००
	एकूण..	**५९,६१,९३५.८०**

क) जमीन हस्तांतरण पासून मिळालेल्या उत्पन्नाचा तपशिल-

अ.क्र.	तपशिल	रक्कम (रु.)
१	दि. ११.०८.२०१७ चे शासन निर्णयानुसार रावळगांव मळ्यावरील जमीन २५.०६ एकर हि महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ यांना शेती संलग्न व्यवसाय विकसीत करणेकरीता हस्तांतरण केली.	३४,१३,३८,३१९
२	दि. २३.११.२०१७ चे शासन निर्णयानुसार चांगदेवनगर मळ्यावरील जमीन ९.१३ एकर हे ग्रुप ग्रामपंचायत पुणतांबा रास्तापूर यांना केंद्रीय पाणी शुध्दीकरण करीता हस्तांतरण केली.	१४,४४,३४३
३	दि. ०५.०३.२०१८ चे शासन निर्णयानुसार लक्ष्मीवाडी मळ्याची जमीन ८.०९ एकर ही ग्रामपंचायत कोकमठाण यांना केंद्रीय पाणी शुध्दीकरण करीता हस्तांतरण केली.	२७,०५,१३०
		३४,५४,८७,७९२

----*----

अनुसूची क्रमांक १५

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १५ बाब क्रमांक २

साठ्यातील वाढ/(घट)

	२०१७-२०१८		२०१६-२०१७	
	रुपये		रुपये	
साठयातील वाढ/(घट)				
सुरुवातीचा साठा				
अ) वृक्षशेती (परिव्यय मूल्यानुसार)	३३,५९३,०४०	३३,५९३,०४०	३९,६९५,३७१	३९,६९५,३७१
वर्षा अखेरीचा साठा				
अ) वृक्षशेती (परिव्यय मूल्यानुसार)	११,१६१,५८३	११,१६१,५८३	३३,५९३,०४०	३३,५९३,०४०
साठ्यातील वाढ/(घट)		(२२,४३१,४५७)		(६,१०२,३३१)

टिप :-

अ) चालू वर्ष २०१७-२०१८ मध्ये वृक्षशेती, फलोद्यान यांचे मूल्यांकन प्रत्यक्ष मिळणारे आहे.

----*----

अनुसूची क्रमांक १६

३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १६ बाब क्रमांक ४

कर्मचारी कल्याण खर्च

	२०१७-२०१८		२०१६-२०१७	
	रुपये		रुपये	
१) कर्मचाऱ्यांना दिलेले व तरतूद केलेले-				
१) वेतन व मजूरी	५१,८७४,९५९		५८,२०७,४२७	
२) सानुग्रह अनुदान	६४६,५५०		९८१,९८५	
३) भविष्य निर्वाह निधी आणि इतर निधींना अंशदान	३,७५४,८९६		४,९९०,१९२	
४) कर्मचारी वर्गाचे कल्याण	४०९,४३८		४८७,९१७	
५) सेवा उपदान	५,१९८,०९९	६१,८८३,९४२	६,४८८,६२३	७१,१५६,१४४
२) संचालकांचे परिश्रमिक आणि खर्च				
अ) व्यवस्थापकीय संचालक यांचे वेतन व भत्ते	२,०७६,४५३		१,९१९,८२६	
ब) निवृत्ती वेतन व रजावेतन यांना अंशदान	४८३,९६६	२,५६०,४१९	१४१,२९३	२,०६१,११९
एकूण		६४,४४४,३६१		७३,२१७,२६३

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची
अनुसूची क्रमांक १७, बाब क्रमांक ४
इतर खर्च

	२०१७-२०१८		२०१६-२०१७	
	रुपये		रुपये	
अ) व्यवस्थापन विषयक व इतर खर्च-				
१) दुरुस्ती व निगा				
अ) कृषि-यंत्रसामुग्री	-		१,५५०	
ब) इमारत	५३,३०२		८२५,४०५	
क) इतर	४१८,८३१		६७१,४७१	
		४७२,१३३		१,४९८,४२६
२) आस्थापना खर्च-				
अ) टपाल, लेखनसामग्री व दूरध्वनी खर्च	४२५,१२७		५६०,१२३	
ब) प्रवास-खर्च	८३८,६८४		१,०४९,६२३	
(व्यवस्थापकीय संचालक व इतर संचालक यांचेसह रु. १८,६४८/- सह)				
(मागील वर्षी रु ६६,३००/-)				
ब) लेखापरीक्षकांची फी व वरकड खर्च				
१) लेखापरिक्षण फी	७५,०००		७५,०००	
२) सेवा कर	२५४,६४७		१८,०००	
क) इतर				
१) विमा	१०९,३९३		१००,४७९	
२) माल काढणे व पाठविणे खर्च	१५०		२,६००	
३) भाडे	२१०,३३५		२१०,३३५	
४) पट्टी व कर	१,६२७,८८८		१,४२९,९८१	
५) कायदे व सल्लाविषयक खर्च	६४०,५५०		१,००६,७००	
६) वापरलेले सामान व सुटे भाग	१९०,७३३		३८७,२४६	
७) वीज व इंधन	१,७२९,९१२		१,६२१,६५६	
८) संकीर्ण खर्च	१,७१२,१००		२,४८४,४०२	
		७,८१४,५१९		८,९४६,१४५
ड)विकलेल्या मत्तावरील तोटा		-		१६२
य) दिलेले व देय असलेले व्याज		५४,२६६,०५१		८२,२८२,३३२
१) शासकीय कर्जावर	५३,३८२,५३९		८१,३९८,८२०	
२) शासनाच्या जमिनीच्या मूल्यावर	३९५,५४६		३९५,५४६	
३) इतर	४८७,९६६		४८७,९६६	
एकूण..		६२,५५२,७०३		९२,७२७,०६५

टिपा :-

अ) महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित (एमएसएफसी) ला दैनंदिन खर्च, व्यवस्थापन आणि पगार भागविणे करिता महाराष्ट्र शासनाने सन १९६३ पासून व्याजी कर्जे परत करणेचे अटीवर दिलेली आहेत. शासन निर्णयानुसार व्याजाची आकारणी केलेली आहेः आर्थिक तोटयामुळे व्याजाची रक्कम महाराष्ट्र शासनास अदा केलेली नाही. त्याची महाराष्ट्र शासनाचे नोंदी बरोबर पडताळणी केली आहे.

ब) महाराष्ट्र शासनाचे महसूल व वन विभागाचे पत्र आयसीएच-१३८१/३२१४८/२१८/ज-७ दि.१४/०८/१९८२ -नुसार शासनाला देय असलेली जमिनीच्या मूल्याची रक्कम रु. ६०,८५,३२२.४७/- यावर ६.५ टक्के प्रती वर्षी दराने व्याजाची रक्कम रु. ३,९५,५४६.०० ची तरतूद केलेली आहे.

क) एकूण इतर व्याज यामध्ये बेलापूर शुगर ॲण्ड अलाईड इंडस्ट्री लि. यांना देय व्याज रुपये ४,८७,९६६./- चा समावेश आहे. सन १९६५-१९६६ ते २००३-२००४ या कालावधीतील देय भाड्यांवर १५ टक्के दराने चक्रवाढ व्याजासह आणि २००३-२००४ पासून १२% दराने सरळ व्याज मिळणेबाबत स्पेशल दिवाणी दावा नं. ५१/२००४ चा दावा बेलापूर शुगर ॲण्ड अलाईड इंडस्ट्री लि. यांनी महामंडळाविरुध्द सन्माननीय दिवाणी न्यायालय (अहमदागर जिल्हा) यांचेकडे निवाडा करणेबाबत दाखल केला होता. सन्माननीय दिवाणी न्यायालयाचे आदेशानुसार व्याजाची तरतूद केली आहे.

ड) किरकोळ खर्च रु. १७,१२,१००/- मध्ये खालील समावेश आहे.

अ.क्र.	तपशिल	रक्कम (रु.)
१	रेव्हेन्यू/कोर्ट फी/इतर न्यायालय खर्च/स्टॅंप्स/रबर स्टॅंप्स	७२,११८.००
२	झेरॉक्स/टायपिंग चार्जेस/फॅक्स/कार्टेज भरणे /भ.नि.चार्जेस / व्यवसाय कर	१,६४,७८८.७५
३	फोटो / व्हिडीओ चार्जेस	५३,१५५.००
४	जनरल सामान	८६,१३२.००
५	पुजा खर्च	१६,४१२.००
६	भंगार वाहतुक/बांधणी	१,६५०.००
७	७/१२ उतारा/नकाशा/मुल्यांकन	३३,७९०.००
८	नकाशा खर्च	६,८१६.००
९	सफाई खर्च	८८,५८१.००
१०	इतर / पीएफ सीडी आणि ऑनलाईन सादरीकरण /निविदा	७०,६०४.००
११	खोल्यांचे पाणी व्यवस्थापन	३०,०००.००
१२	जाहीरात	१,०३,४९३.००
१३	अतिथीगृह खर्च	१,१४,५१९.००
१४	अनाधिकृत पिके काढणे / पोलिस चार्जेस	१,४५,५१४.००
१५	अनाधिकृत पिके काढणे / भाडोत्री ट्रक्टर/जेसीबी	१,००,२५०.००
१६	बॅंक चार्जेस	४७,६३०.१९
१७	अतिथ्य खर्च / बैठक	१,४६,४६७.००
१८	व्य.स. आयएएस प्रशिक्षण फी	३,७५,०००.००
१९	पी एफ ट्रस्ट लेखापरिक्षण फी/आयकर सल्ला/आरओसी फायलिंग फी	३४,५७४.००
२०	परवाना व नूतनीकरण	
	एकूण	२०,६०६.००
		१७,१२,०९९.९४

----*----

अनुसूची क्रमुंक १८

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १८

मागील वर्षाचे संबंधित विनियोजने.

लेख्यांचे शिर्षक	२०१७-२०१८		२०१६-२०१७	
	नांवे	जमा	नांवे	जमा
	रुपये		रुपये	
१. सेवा उपदान	३,७७५,५६९	-	५४२,११९	-
२. इतर/ माल खरेदीकरिता	-	-	१,४५५,५८९	४००
३.संकीर्ण खर्च	५११,६९१	६,९११	३,०१०,७८५	९०२,३१२
४. संकीर्ण उत्पन्न, व्याज	४२,५५५	२,००३,८७८	-	२६०,४५८
५. वेतन व मंजूरी	१,३०५,०७७	५९,४९३	८,५२५,१७४	१,१५७,८४७
६. सानुग्रह अनुदान	५३८,१२६	१,२३९,२९१	-	२१,९२१
७. इतर/पट्टी व कर	४,५००	३२३,२१९	२०३,७५३	२,२४३,४१८
८. सुरक्षा ठेवी	६,६००	१९५,८३३	७५,७२८	-
९. इतर ठेवी	६६,९१२	५,५५०,०८२	-	-
१०.जलसिंचन-वीज	१६,२०९,४५७	६,७२०	११,७२०,८६५	१३,६५९
११. जमिन संपादन नफा	-	-	-	१८,६०४,८९७
१२. करकोळ ऋणको	-	-	१,४७७,७९०	७९७,४५३
१३. संयुक्त शेती उत्पन्न	३५७,९००	१,३४६,५९४	४,४८०,७३५	२,९२२,९८८
१४. आयकर	३९५,६१५	-	-	-
एकूण..	२३,२१४,००२	१०,७३२,०२१	३१,४९२,५३८	२६,९२५,३५३
निव्वळ शिल्लक	नांवे रु १,२४,८१,९८१/-		नांवे रु . ४५,६७,१८५/-	

टिपा :-

अ) मागील वर्षाचे खर्च - उत्पन्न आणि उल्लेखनीय बाबी ज्या ठिकाणी स्वतंत्रपणे दाखविणे उचित आहे त्या नुसार स्वतंत्रपणे दर्शविलेल्या आहेत.

कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक १९ पाहाव्यात.

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे
मे. एन.पी.एस.आर.आणि असोसिएटस, सनदी लेखापाल यांचेकरिता.

सही/-
(सीए विवेक एन. लाहोटी)
भागीदार सभासद क्र. १७०९५१

सही/-
(श्रीमती वर्षा लड्डा-उंटवाल)
मुख्य कार्यकारी (प्रशासन) /सचिव

सही/-
(आर.बी.भागडे, भा.प्र.से.)
व्यवस्थापकीय संचालक

सही/-
(सुहास दिवसे, भा.प्र.से.)
संचालक.

दिनांक : २२-०३-२०१९

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

दिनांक ३१ मार्च २०१८ रोजी असलेला ताळेबंद व त्या दिवशी असलेल्या वर्षाचा नफातोटा यांना जोडलेल्या व त्याचा भाग असलेल्या वित्तीय टिपा आणि लेख्यांची महत्वाची धोरणे.

अ) १. लेख्यांची महत्वाची धोरणे.

२. लेख्यांची पध्दत

- लेख्यांचे तत्व प्रमाणकानुसार सर्व बाजूंनी पूर्ण होतील असे आर्थिक तक्ते तयार केलेले आहेत.
- भारतामध्ये सर्वसाधारण मान्य केलेल्या लेख्यांची तत्वे यांस अनुसरून ऐतिहासिक परिव्यय तत्व आणि दीर्घकालीन संस्था चालेल अशा पध्दतीस आणि उपर्जित तत्वास अनुसरून आर्थिक तक्ते तयार केले आहेत.फक्त जिथे की राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रावरील व्याज आणि महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाची ऋणपत्रे रोखीचे तत्वावर लेख्यांमध्ये दर्शविलेली आहेत.

३. घसारा

- दिनांक ०१/०४/१९८७ ला किंवा त्या नंतर संपादीत केलेल्या स्थिर मत्तांवरील घसाऱ्याची तरतूद कंपनी कायदा १९५६ चे अनुसूची १४ अन्वये दर्शविलेल्या दरानुसार सरळ पध्दतीने केलेली आहे.
- दिनांक ०१/०४/१९८७ पूर्वी संपादीत केलेल्या स्थिर मत्तांवरील घसाऱ्याची तरतूद व्यवस्थापनाने ठरविलेल्या अंदाजीत आयुष्याच्या आधारे केलेली आहे.

ब लेख्यांवरील टिपा :- स्थिरमत्ता (अनुसूची क्रमांक ५)

शासनाला देय असलेल्या जमिनीच्या मूल्यावरील रकमेविषयी स्थिती सारांशपणे खाली दिली आहे. त्यावर प्रती वर्षी ६.५% दराने व्याजाच्या रकमेची तरतूद केलेली आहे.

तपशील		रुपये
जमिनीच्या मूल्याची रक्कम (१३ मळयांकरीता)		४,०८,४६,०३६.४९
अधिक :- आदेशातील ६ (एफ) शर्तीनुसार माजी खंडकऱ्यांना अदा भाडे.		१,०१,९६,३३५.००
एकूण जमिनीच्या मूल्यावरील देय रक्कम (१३ मळयांकरीता)		५,१०,४२,३७१.४९
वजा :-		
१. शासनाच्या वतीने माजी खंडकऱ्यांना (१३ मळयां करीता) जमिनीचे भाडे/ तदर्थ खंड म्हणून अदा केले	३,१०,७९,५१०.५३	
२. शासनाला दि.१८.२.८२ ला रक्कम अदा केली आणि ८८-८९ मध्ये घ्डमत्ता खरेदी करीता किरकोळ ऋणको घ्ड यापोटी करीता समायोजित केली	५०,००,०००.००	
३. श्री साईबाबा संस्थान शिर्डी करिता लक्ष्मीवाडी मळयावरील संपादन केलेल्या नुकसान भरपाई रकमेमधून शासनाने वसूल केलेली रक्कम	८८,७७,५३८.४९	४,४९,५७,०४९.०२
शासनाला द्यावयाची निव्वळ देय रक्कम		६०,८५,३२२.४७

माजी खंडकऱ्यांना देण्यात आलेल्या १३५८० एकर जमिनीची किंमत निश्चित झालेली नसल्याने ती रक्कम वगळता शासनास द्यावयाची निव्वळ रक्कम ही वर तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे दिसून येते.

४. आकस्मिक दायित्वे :- दाव्यानुसार देणी आभिस्विकार केलेली नाहीत.

तपशिल	(रुपये लाखात) २०१७-२०१८	२०१६-२०१७
तरतूद न केलेली आकस्मिक दायित्वे		
माजी व्यवस्थापनाकडून इतर आकारासहीत घेतलेल्या मत्ता व मालमत्तेबाबत	२१.४०	२१.४०
खाजगी साखर कारखान्यांना अदत्त म्हणून देणे असलेल्या रकमेवरील व्याज	११९.९८	११९.९८
घ्ड सीडड आणि घ्ड डीडड टाईप निवासस्थान इमारतीच्या संभाव्य खर्चाच्या वाढीबाबत तरतूद	१.०४	१.०४
तरतूद न केलेली वादग्रस्त दायित्वे :		
मुंबई कामगार कल्याण निधी हिश्यावरील दंडनीय व्याज		
रावळगाव शुगर फार्म	३.८४	३.८४
महामंडळाच्या विरुध्द असलेल्या दाव्यां बाबतचे मूल्यांकन ज्यांची लेख्यांमध्ये	२.४४	२.४४
तरतूद केलेली नाही. सोमेश्वर स.सा.का. ली. ४०/२००६	४२१.५९	४२१.५९
वादग्रस्त मत्तांचे अंतिम मूल्यांकन प्रलंबित असल्याने	३.२६	३.२६

दायित्वाची रक्कम निश्चित करता येत नाही म्हणून तरतूद केली नाही.

अ. महामंडळाला माहित नसलेली कायदेशीर दाव्यातून उद्‌भवणारी देणी.

ब. भविष्य निर्वाह निधी व पतपेढीच्या आणि कृषि आयकराच्या विलंबाने अदा केलेल्या रकमेवरील नुकसान भरपाई /व्याज

क. महामंडळाने अगोदरच्या वर्षात महामंडळाचे विविध मळ्यांवरील वेडी बाभूळ खालील जमीन मशागती योग्य करण्याचे उद्देशाने वेडी बाभळीच्या झाडांची तोड करणेबाबतचा करार केला होता. तथापि, कंत्राटदाराने करारनाम्यामध्ये नमूद केलेल्या शर्ती व अटींची पूर्तता न केल्यामुळे त्या बाबत वाद निर्माण झाला आणि म्हणून महामंडळाने कंत्राटदाराविरूध्द दिनांक २१/१/१९९८ रोजी रक्कम रू.७५.८० लाखाचा दावा दाखल केला. कंत्राटदाराने सुध्दा दिनांक १५/४/१९९८ रोजी महामंडळाविरूध्द रक्कम रू.११८ लाखाचा केलेला दावा दिवाणी न्यायाधीश वरिष्ठ स्तर, पुणे यांनी फेटाळला आहे.

चालू मत्ता आणि चालू दायित्वे (अनुसूची क्र.८)

५. गंगापूर सहकारी साखर कारखाना लि. ने घेतलेल्या जलसिंचन योजनेकरीता दिलेली रक्कम रू.५१.६३ लाख (मागील वर्षी रू.५१.६३ लाख) लेख्यामध्ये संकीर्ण खर्च या शिर्षकाखाली (भविष्यकालीन महसूली खर्च) दाखविलेली दिसून येते, ती निर्लेखित केलेली नाही. महामंडळ दरवर्षी जलसिंचन योजनेखाली प्रत्यक्ष भिजणाऱ्या क्षेत्राचा विचार करून रक्कम निर्लेखित करण्याचे धोरण राबवित आहे . तथापि १९९४-९५ पासून योजनेनुसार कांहीही क्षेत्र भिजविले गेलेले नाही म्हणून २००८-२००९ या अहवाल वर्षात संपूर्ण रकमेची तरतूद केलेली आहे.

नफा- तोटा खाते

६. मळ्यावर खात्यामार्फत केलेल्या दुरूस्ती खर्चाचे वर्गीकरण वापरलेले सामान व सुटे भाग या सारख्या वेगवेगळ्या लेखा शिर्षकाखाली केलेले आहे.

७. कर्मचारी वर्गाचे कल्याण या खर्चामध्ये व्यवस्थापकीय संचालक यांना अदा केलेल्या रु. ५,२२०/- (मागील वर्षी रु.६१,६१७/-) वैद्यकीय बीलाच्या रकमेचा समावेश आहे.

८. सहाय्यक आयुक्त, भविष्य निर्वाह निधी, नाशिक यांनी नुकसान भरपाई रु.१५.३९ लाख आणि रु.१५.५९ लाख अनुक्रमे हरिगांव मळा आणि साकरवाडी (अ) मळा यांची वसूली केली आहे. सहाय्यक आयुक्त, भविष्य निर्वाह निधी, नाशिक यांचे या आदेशाबाबत, महामंडळाने सन्माननीय कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी अपिल न्यायासन न्यायसभा, न्यू दिल्ली यांचेकडे अपिल दाखल केले आहे.

इतर टिपा :-

९. चालू वर्षात कृषि विषयक मशागतीसाठी मोठ्या प्रमाणात खरेदी केलेली नाही. म्हणून महामंडळाने अत्यंत लहान, लहान-मध्यम उपक्रम कायदा २००६ अन्वये वर्गवारी केली नाही अथवा त्याचे प्रकटीकरणही केले नाही.

१. व्यावसायीक धोरणात्मक विचाराने ताळेबंद तयार झाल्यानंतर घडलेल्या घटनांचाही लेखे अंतिम करताना विचार केलेला आहे. ज्या बाबतीत टिपणी व्यतिरिक्त नमूद केलेल्या नाहीत अशा बाबतीत हेच तत्व स्विकारलेले आहे.

२. मागील वर्षाच्या रकमांची आवश्यक असेल तेथे फेर जुळवणी केलेली आहे

कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक १९ पाहाव्यात.

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे
मे. एन.पी.एस.आर.आणि असोसिएटस, सनदी लेखापाल यांचेकरिता.

सही/-	सही/-	सही/-	सही/-
(सीए विवेक एन. लाहोटी)	(श्रीमती वर्षा लड्डा-उंटवाल)	(आर.बी.भागडे, भा.प्र.से.)	(सुहास दिवसे, भा.प्र.से.)
भागीदार सभासद क्र. १७०९५१	मुख्य कार्यकारी (प्रशासन) /सचिव	व्यवस्थापकीय संचालक	संचालक.

दिनांक : २२-०३-२०१९

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१८ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचा निधी ओघ तक्ता

	२०१७-२०१८		२०१६-२०१७	
		रुपये		रुपये
१) चालू व्यावसायिक कार्यातून निधी ओघ				
आयकरपूर्व नफा / तोटा		४०१६६६७३३		९,४७३,९५६
घसारा आणि तरतूदी		१३०७६७६		९,२५८,६८६
विशिष्ट मत्ता व दायित्वे मधील बदल		-		-
दीर्घ मुदतीची दायित्वे		४०१६६६७३३		१६,५८५,३९२
१.माल खरेदीकरिता किरकोळ धनको	(३१०)	५२८७९३८३.००	१५५	
२.सुरक्षा ठेवी	२३,२४१,०९०		४९,७८७,४७५	
३.अनामत	२७,८३२,३३२		१६,२४२,०६३	
४.शासकीय देणी	(९,८८४,८०७)		(४२,८८५,५३७)	
५.सेवाउपदान (पुर्व व्यवस्थापन हिस्सा सह)	-		७०१,१३९	
६. इतर धनको	११,६११,०७८		(७,२५९,१०३)	
इतर चालू दायित्वे		(६,९११,८५९)		(५,३३३,८००)
अ) कर्मचारी कल्याण खर्च				
१. वेतन व मजूरी	(७०८,६११)		२८९,४२३	
२. अदत्तवेतन व मजूरी	९२२,९५२		(३५७,६९४)	
३. बोनस	(४,८१२,७०१)		(९९,१०२)	
४. भविष्य निर्वाह निधी कर्मचारी अंशदान	(७३,३३०)		(६३,५०५)	
५.सेवाउपदान	(३१६,३५६)		०	
६. भविष्य निर्वाह निधी अंशदान	१४,२८४		१९,००३	
ब) इतर धनको	९५१,६०४		(२५७,१६६)	
क) शासकीय देणी व कर	०		०	
१. पट्टी व कर	(२,९०७,२५५)		(४,६३८,४०३)	
२. व्हॅट / व्यवसाय कर	२,१२२		(२०७,०७०)	
३. दूरध्वनी	८२८१९		०	
४. विज व इंधन	१ २,६९३		(११,२८६)	
वस्तुसूची	२२४३३०९३	२२४३३०९३		६,०६८,५११
व्यापारी येणी	-३,०४०,६१२	(३,०४०,६१२)		(६,०२४,९८५)
अनामत	-(५,६००,७८४	(५,६००,७८४)		(२,१११,९०६)
१. सेवाउपदान				
२. घसारा	-६,५४८,७०८	(६,५४८,७०८)		(१४,६०२,७५२)
३. आयकर	-	-		
चालू व्यवसायिक कार्यांतून निव्वळ रोख उपलब्ध	३१५,६१५	३१५,६१५		(२,०५३,२११)
२)गुंतवणूकीमधून निधी ओघ		४५६,५८०,५३७		३,२५९,९६३
महाराष्ट्र शासनाकडून				
अ) व्याजी कर्जे				
ब) त्यावरिल उपर्जित व देय व्याज	-५४३,५४३,०००	(५४३,५४३,०००)		(४८,४००,०००)
गुंतवणूक	५३३८२५३९	५३३८२५३९		८१,३९८,८२०
गुंतवणूकीत वापरलेली निव्वळ रोख		०		०
३) वित्तीय व्यवहारातून निधी ओघ		(४९०,१६०,४६१)		३२,९९८,८२०
स्थिर मत्ता	६१०,१६८	६१०,१६८		४७८,२८३
३) वित्तीय व्यवहारातुन वापरलेली निव्वळ रोख		६१०,१६८		४७८,२८३
रोख आणि त्यासमान यामधील निव्वळ वाढ/ घट		(३२,९६९,७५६)		३६,७३७,०६६
सुरवातीची रोख व त्याममान शिल्लक		५२,६०९,५८६		१५,८७२,५२०
अखेरची रोख व त्याममान शिल्लक		१९,६३९,८३०		५२,६०९,५८६
रोख आणि त्यासमान यामधील वाढ/ घट		(३२,९६९,७५६)		३६,७३७,०६६

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे

मे. एन.पी.एस.आर.आणि असोसिएटस, सनदी लेखापाल यांचेकरिता.

कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक १९ पाहाव्यात.

सही/-
(सीए विवेक एन. लाहोटी)
भागीदार सभासद क्र. १७०९५१

सही/-
(श्रीमती वर्षा लड्डा-उंटवाल)
मुख्य कार्यकारी (प्रशासन) /सचिव

सही/-
(आर.बी.भागडे, भा.प्र.से.)
व्यवस्थापकीय संचालक

सही/-
(सुहास दिवसे, भा.प्र.से.)
संचालक.

दिनांक : २२-०३-२०१९

फॅक्स नं. / Fax No. 2209 2326, 2201 4438

दूरभाष संख्या / Telephone No. 2205 4022, 2205 7360, 2201 4437

e-mail : agcommauMaharashtra@cag.gov.in

सत्यमेव जयते

प्रधान महालेखाकार का कार्यालय (लेखापरीक्षा)–III, महाराष्ट्र
प्रतिष्ठा भवन, तल मंजिल,
101, महर्षि कर्वे मार्ग, मुंबई - 400 020.
OFFICE OF THE PRINCIPAL ACCOUNTANT GENERAL (AUDIT) - III, MAHARASHTRA.
PRATISHTHA BHAVAN, GROUND FLOOR,
101, MAHARSHI KARVE MARG, MUMBAI - 400 020.

संख्या /No.गोपनीय
प्रमले/लेप-III/वालेप-I/MSFCL/2017-18/ 128

दिनांक/Date : 13/05/2019

सेवा में,
प्रबंध निदेशक,
द महाराष्ट्र स्टेट फ़ार्मिंग कार्पोरेशन लिमिटेड,
पुणे

विषय:- 31 मार्च 2018 को समाप्त हुए वर्ष के द महाराष्ट्र स्टेट फ़ार्मिंग कार्पोरेशन लिमिटेड, पुणे के लेखों पर कम्पनी अधिनियम, 2013 की धारा 143(6)(b) के अंतर्गत भारत के नियंत्रक एवं महालेखापरीक्षक की टिप्पणियाँ।

महोदय,

31 मार्च 2018 को समाप्त हुए वर्ष के द *महाराष्ट्र स्टेट फ़ार्मिंग कार्पोरेशन लिमिटेड*, पुणे, के लेखों पर कम्पनी अधिनियम, 2013 की धारा 143(6)(b) के अंतर्गत भारत के नियंत्रक एवं महालेखापरीक्षक का अ-समीक्षा प्रमाणपत्र (NRC) संलग्न है।

वार्षिक आमसभा (A.G.M.) होने के पश्चात, वार्षिक रिपोर्ट की तीन मुद्रित प्रतियाँ कृपया इस कार्यालय को भेज दें, साथ ही उपरोक्त लेखों के वार्षिक प्रतिवेदन को विधानसभा मे प्रस्तुत करने कि तिथि को भी इस कार्यालय को सूचित करें।

भवदीय,

एस. के. जयपुरियार

(एस. के. जयपुरियार)
प्रधान महालेखाकार(लेखापरीक्षा)-III

संलग्नक : यथोपरि

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे
9108 21 MAY 2019
आवक क्रमांक -
शाखा/विभाग
अधिकारी (प्र.) व्य.सं.

COMMENTS OF THE COMPTROLLER AND AUDITOR GENERAL OF INDIA UNDER SECTION 143(6)(b) OF THE COMPANIES ACT, 2013 ON THE FINANCIAL STATEMENTS OF THE MAHARASHTRA STATE FARMING CORPORATION LIMITED, PUNE FOR THE YEAR ENDED 31 MARCH 2018.

The preparation of financial statements of **The Maharashtra State Farming Corporation Limited, Pune** for the year ended **31 March 2018** in accordance with the financial reporting framework prescribed under the Companies Act, 2013 is the responsibility of the management of the company. The statutory auditors appointed by the Comptroller and Auditor General of India under section 139(5) of the Act are responsible for expressing opinion on the financial statements under section 143 of the Act based on independent audit in accordance with the standards on auditing prescribed under section 143(10) of the Act. This is stated to have been done by them vide their Audit Report dated **22 March 2019.**

I, on behalf of the Comptroller and Auditor General of India, have decided not to conduct the supplementary audit of the financial statements of **The Maharashtra State Farming Corporation Limited, Pune** for the year ended 31 March 2018 under section 143(6)(a) of the Act.

For and on behalf of
The Comptroller and Auditor General of India

(S.K Jaipuriyar)
Principal Accountant General
(AUDIT)-III

Place: Mumbai
Date: 13.05.2019

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

थोडक्यात स्थिती.

(रूपये लाखात)

अ. नं.	तपशिल	२०१३-२०१४	२०१४-२०१५	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७	२०१७-२०१८
१	भाग भांडवल (भरणा केलेले)	२७५.००	२७५.००	२७५.००	२७५.००	२७५.००
२	भाग भांडवलासाठी मिळालेली रक्कम	-	-	-	-	-
३	राखीव निधी व शिल्लक रकमा	-	-	-	-	-
४	निव्वळ स्थिर मत्ता	६३४.९०	५७९.८५	५२८.४१	५११.५१	४९२.९६
५	विक्री व इतर उत्पन्न	७१६.७८	१४६७.९१	२२५९.१८	१८७३.४६	५६४८.८५
६	तोटा					
	अ) कर आकारणी पूर्वी	(७००.३९)	(२६८२.५६)	९२.६९	९४.७४	४०१६.६७
	ब) कर आकारणी नंतर	(७२९.२४)	(२७२३.०९)	४९.७२	४६.०४	३९६९.११
७	राज्य सरकारला					
	अ) लाभांश	-	-	-	-	-
	ब) कृषी आयकर	३२८.१६	३२८.१६	३२८.१६	३२८.१६	३२८.१६
८	कर्मचारी वर्गाचे वेतन	३७६.६१	६७५.९९	६१४.५१	६०२.६९	६०२.६९
९	लेखा वर्षासाठी कर्मचारी वर्गास सानुग्रह अनुदान प्रदान					
	अ) दर	८.३३%	८.३३%	८.३३%	८.३३%	८.३३%
	ब) रक्कम	७.३३	४.६९	४.८२	९.८२	६.४७
	प्रात्साहनार्थ प्रदान					
१०	कर्मचारी वर्गाचे कल्याण	१९.३१	१६.९६	१२.९३	४.८८	४.०९
११	कर्मचा-यांच्या उपदानाची तरतूद	४०.५१	२०.४०	६८.२१	६४.८९	५१.९८
१२	कर्जावरील व्याज	८२५.१८	११०७.७२	१११४.२९	८२२.८२	५४२.६६
१३	किंमती चढ उतार निधी	-	-	-	-	-
१४	पुढील गोष्टींसाठी बाजूस काढलेली रक्कम	-	-	-	-	-
	अ) विकास कार्यक्रम व जुन्या मत्तांच्या जागी नविन घेणे.	-	-	-	-	-
	ब) यांत्रिकी सामुग्री पुर्नस्थापना	-	-	-	-	-
	क) मळयावरील मूलकी बांधकामे	-	-	-	-	-

-------*------

The Companies Act (1 of 1956) Schedule VI – Part III

-

BALANCE SHEET ABSTRACT AND A COMPANY'S GENERAL BUSINESS PROFILE

I Registration Details:

Registration No. 12601

Balance - Sheet Date: 31 (Date) 03 (Month) 18 (Year) State Code 11 (Refer Code List)

II Capital raised the year (Amount in Rs. Thousands):

Public Issue	NIL
Rights Issue	NIL
Bonus	NIL
Private Placement	NIL

III Position of Mobilization and Deployment of Funds (Amount in Rs. (Thousand))

Total Liabilities	552911
Total Assets	552911

Sources of Funds

Paid-Up Capital	27500
Reserves & Surplus	NIL
Secured Loans	NIL
Unsecured Loans	1819241

Application of Funds

Net Fixed assets	54637
Investments	14898
Net Current Assets	(-)170082
MIsc. Expenditure	NIL
Accumulated Losses	1947288

IV Performance of Company (Amount in Rs. Thousands)

Turnover	Total Expenditure
564884	167965

(+) (-)	Profit/Loss Before Tax	(+ (-)	Profit/Loss After Tax
(+)	401666	(+	396919

(Please Tick Appropriate Box + for Profit - for Loss)

Earning Per Share in Rs.	Dividend @ %
14433	0 %

V Generic Names of Three Principal Products / Services of Company (As per Mounetary Terms)

Item Code No. (ITC Code)

Product Description: SUGARCANE

Item Code No. (ITC Code)

Product Description: FOOD CROPS &

Item Code No. (ITC Code)

Product Description: AGROFORESTRY & HORTICULTURE

Note For ITC Code of Products please refer to the publication Indian trade Classification based on harmonized commodity description and coding system by Ministry of Commerce, General of Commercial inteligence & Statistics Calcutta - 700 00).

sd/-
(Smt. Varsha Ladda-Untwal)
Secretary / Chief Executive (Admn.)

sd/-
(Raosaheb B.Bhagade, I.A.S)
Managing Director

sd/-
(Suhas Diwase, I A.S.)
Director